

TRIBUNE

Jaargang 46 • nr. 1 • januari 2010 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

500 nieuwe SP'ers in de Tweede Kamer

Midas Dekkers: "We zijn genetisch geprogrammeerd op samenwerking"

SP SHOP

De shop is weer uitgebreid, o.a. met de SP-mok en speciaal voor afdelingen onze eigen suiker, creamer en zoetjes.

Ga voor bestellingen en meer moois (ook van ROOD) naar www.sp.nl/shop

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh, Diederik Olders

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Herman Damveld, Maja Haanskorf, Ronald
Kennedy, Jan Marijnissen, Suzanne van de
Kerk, Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp,
Christine de Vos, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs
Chris Versteeg

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

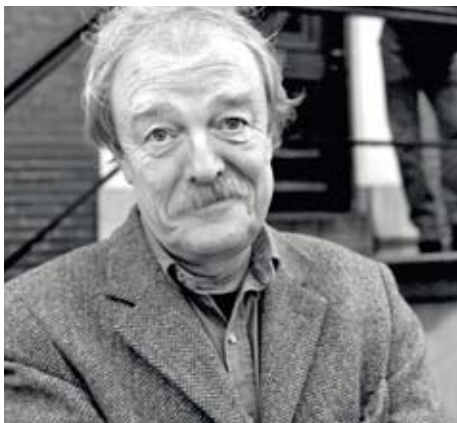
DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Bas Stoffelsen

IN DIT NUMMER:

Midas Dekkers

12

*“De kennis van vandaag
is vaak de prietpraat van
morgen”*

Doesburg

18

*Betaalbaar bouwen: de SP
maakt het verschil*

Nieuwe ledendag

22

*Vijfhonderd SP'ers
in de Kamer*

EN VERDER...

4 Fotoreportage: Hoe Niger de woestijn een halt toe roept

6 Menselijke thuiszorg - marktwerving: 1-0

8 Nieuws

21 Lijsttrekkers voor 3 maart: De debutante en de dinosauriër

23 Afdrachtregeling: SP-volksvertegenwoordigers aan het woord

24 Plastic Heroes: “Zo blijf je dweilen met de kraan open”

26 LinksVoor: Anne-Marie Mineur woont in een villa uit zestien-zoveel

27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Wie is onrendabel?

Het is een aangrijpende film, van begin tot eind. Ik heb het over de film van Marcel van Dam, *De Onrendabelen*. Wat ik zo mooi vond aan de film, is dat de levensverhalen van deze mensen niet geromantiseerd worden. De verhalen wekken geen medelijden op, al voel je wel compassie met hen. Maar ook hun tekortkomingen en soms duistere kanten komen aan bod.

De kracht van deze film is de koppeling van cijfers en feiten aan de levensverhalen van de vier hoofdpersonen. Uiteraard ingebed in een maatschappelijke en politieke analyse. In zijn boek ‘Niemand's Land’ schrijft van Dam: ‘De oude ideologie dat we met zijn allen verantwoordelijk zijn voor elkaar werd terzijde geschoven. Iedereen moest voortaan voor zichzelf zorgen. Maar er zijn mensen die daartoe de vaardigheden niet hebben en die in een alleen op rendement gericht samenleving een nieuwe kaste vormen: de onrendabelen.’ Het statement van Van Dam in de film en het boek wint aan kracht door zijn eerlijkheid. Ook in de *Tribune* gaf hij het al toe: ‘Toen ik het helder zag, was het al gebeurd’.

Hij maakte een mooie film en schreef een belangwekkend boek om de maatschappelijke discussie aan te zwengelen. Het boek begint zo: ‘De tijdsgeschiedenis is een spook dat pas beschreven kan worden als de geschiedenis zich erover heeft ontfemd. Maar daar kan ik niet op wachten. Dit boek probeert het spook te beschrijven terwijl het nog ronddooit.’

Het spook doolt inderdaad nog volop rond. De politieke tijdsgeschiedenis is nog steeds neoliberaal. Aan ons – Jij, Ik, Wij – de taak het spook te verjagen. Mensen snakken naar een menselijke en sociale wereld, waar het niet ieder voor zich is, maar waar we samen verantwoordelijk zijn voor iedereen.

Agnes Kant

Verzand

Natuurlijke begroeiing is voor mensen die aan de randen van de Sahel wonen van levensbelang. Boomwortels houden het woestijnzand vast, zodat de bodem niet gaat stuiven. Struiken beschermen voedselgewassen tegen langsrazende zandstormen. Vaak wordt gezegd dat de Sahel voortdurend opruikt, omdat de lokale bevolking bomen kapt om aan brandhout en bouwplanken te komen. Maar langdurig onderzoek van de Vrije Universiteit in Amsterdam duidt erop dat de Sahel eb- en vloedbewegingen vertoont. De laatste jaren zou er sprake zijn van aanzienlijke (relatieve) vergroening in plaats van verwoestijning. Opmerkelijk genoeg juist op plekken waar de bevolkingsdruk toeneemt. De verklaring lijkt simpel: hoe meer monden er te vullen zijn, hoe belangrijker het wordt om de oogst veilig te stellen, dus hoe tastbaarder het belang voor kleine boeren om de natuurlijke vegetatie te koesteren. Dit spontane 'natuurbeheer' wordt aangevuld met projecten om nieuwe bomen en struiken aan te planten. In Niger bijvoorbeeld, waar deze foto's zijn genomen. Nieuwe bomen of niet, de trek van het platteland naar de stad gaat sowieso door, in dit door armoede en conflicten geteisterde land. Met alle potentiële gevaren voor het kwetsbare ecosysteem van dien.

Foto's Pascal Maitre / Hollandse Hoogte

Kamer steunt stop verplichte marktwerking

Menselijke thuiszorg vs. Marktwerking

1-0

*Een cruciale kogel is door de kerk.
Of beter gezegd: door de Kamer.
In het debat over de wet van Agnes Kant sprak
een meerderheid zich uit om de verplichte
marktwerking uit de thuiszorg te halen.
Resultaat: de marktdwang is van de baan.
“Een geweldige ommekeer.”*

Den Haag, 9 december. Thuiszorgmedewerkers zijn van heinde en verre gekomen om op het Plein voor de Tweede Kamer te demonstreren voor een menselijke thuiszorg. Het Enschedese ‘thuiszorgknokploegje’ rondom Joke Stip (zie Tribune december) arriveert als een van de eerste. Maanden geleden al kwamen deze vier thuiszorgwerkers in verzet tegen de uitwassen van de marktwerking in hun werk. Voor hen is het uur U aangebroken. Ook de Kamerleden Jolande Sap (GroenLinks) en Fleur Agema (PVV), de AbvaKabo FNV en de Ouderenbond ANBO geven acte de présence bij de actie, die is georganiseerd door het comité Zorg geen Markt. Allemaal ondersteunen ze de wet van Agnes Kant, die 's avonds in de Kamer wordt behandeld. Zou haar voorstel om de Europese aanbesteding in de thuiszorg niet langer verplicht te stellen, het halen? Kant is ervan overtuigd: “Ik kan me nog goed herinneren dat PvdA-leider Wouter Bos tijdens de verkiezings-

campagne zei, dat zijn partij de marktwerking in de zorg zou stoppen. Mijn wet regelt dit voor de thuiszorg en ik reken dus op de steun van mijn partij.” Niettemin stijgt de spanning naarmate het debat nadert.

Heel wat uren later: opluchting en felicitaties. Het is gelukt. Een Kamermeerderheid is ervan overtuigd dat de verplichte aanbesteding in de thuiszorg moet stoppen. Na jarenlange acties, vuistdikke rapporten en talloze debatten over de negatieve gevolgen van de marktwerking in de thuiszorg heeft de Tweede Kamer eindelijk het licht gezien. Dit uiteraard tot groot genoegen van Agnes Kant: “Het is een groot succes voor iedereen die zich al die tijd voor een menselijke thuiszorg heeft ingezet.” Lang lukte het de SP niet om andere partijen ervan te overtuigen dat de marktwerking in de thuiszorg moest stoppen. Maar een

De reden van ons bestaan

In ruim honderd steden doen we op 3 maart aanstaande mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. In al die afdelingen loopt de spanning merkbaar op. Immers, het uur U nadert. Al over twee maanden zullen de inwoners van die steden hun oordeel uitspreken over de politiek. Met de slogan 'JIJ, IK, WIJ. SP' gaan we de krachtmeting aan. We zetten alles op alles om de sympathie die we hebben om te zetten in stemmen.

In de afgelopen maanden heb ik me intensief beziggehouden met de voorbereidingen op die verkiezingen. Zo heb ik in oktober en november op vier zaterdagen onze ervaringen, opgedaan in campagnes, gedeeld met afvaardigingen uit de afdelingen. De opkomst was steeds honderd procent. De betrokkenheid was erg groot, net als het optimisme trouwens. Vrijwel alle aanwezigen voorspelden nieuwe winst voor de SP. (De ervaring leert dat afdelingen vrij goed zijn in het maken van prognoses, een van de voordelen van vaak onder de mensen zijn.) Nieuwe winst voor de derde partij van Nederland zou een fantastische prestatie zijn omdat we de vorige keer – bij de raadsverkiezingen van 2006 – ook al een enorme sprong voorwaarts hebben gemaakt. En toch is de kans groot dat de voorspelling van de afdelingen uitkomt. Het congresstuk 'Jij en Ik zijn Wij' besluit met de volgende passage:

'Onder invloed van de gebeurtenissen verandert de tijdgeest. Mensen zijn op zoek naar een alternatief voor wat gefaald heeft. En wij, beter gezegd, onze ideeën vormen dat alternatief. Er is geen andere uitweg dan de weg naar meer menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. We hebben niet alleen de analyse en de opvattingen, we zijn ook nog eens de partij die als enige daadwerkelijk actief is en daarom weet wat er onder de mensen leeft en speelt. Wij zijn de enigen die de mensen gefundeerde hoop kunnen geven, én het vertrouwen dat het anders kan. Als we de harten van de mensen kunnen bereiken, ze troost kunnen bieden en hoop op een beter leven met voldoende welvaart, respect en zekerheid, dan zullen zij ons in staat stellen om mét hen de wereld te veranderen. En dat is de reden van ons bestaan.'

Als voorzitter wens ik u alle goeds in het nieuwe jaar: veel geluk, een goede gezondheid en een voldoende dosis strijd lust om de puinhopen van het neoliberalisme op te ruimen en een nieuwe start te maken. In het bijzonder wil ik alle SP-afdelingen heel veel succes wensen in de strijd die aanstaande is. En vergeet niet: *no guts, no glory!*

Jan Marijnissen

initiatiefwet van de SP-fractie voorzitter bracht de Kamer in beweging. Zoals verwacht steunden GroenLinks en de PVV het SP-wetsvoorstel. De VVD niet, maar ook dat was te voorzien. Maar wat zouden CDA en PvdA doen? Tevreden kon Agnes Kant vaststellen dat ook deze regeringspartijen nu vinden dat de verplichte aanbesteding moet stoppen. "Ze zijn nog niet overtuigd dat ze ook de wet moeten steunen. Maar gelukkig leggen ze de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning –red.) nu wel anders uit, in die zin dat deze wet géén verplichte aanbesteding inhoudt. Dus lijkt het me gewenst die duidelijkheid ook in de wet te regelen." Het debat wordt deze maand vervolgd.

"Laten we nu alle gemeenten op de doorbraak wijzen"

"Een geweldige ommekeer", zegt Kant. "Onder Balkenende III werd met de invoering van de Wmo van de thuiszorg een markt gemaakt, waarbij een deel van de thuiszorg naar de gemeenten ging. Waarom? Omdat het moet van Europa, zei staatssecretaris Ross toen. En iedereen zei het haar na. Keer op keer." Het gevolg was dat thuiszorgorganisaties elkaar moesten gaan beconcurreren om de gunst van de gemeente. Die strijd draaide maar al te vaak uit op een *race to the bottom*. Om maar vooral de goedkoopste te zijn, schreven veel organisaties in voor een veel te lage prijs. Daarbij werd nauwelijks nog naar kwaliteit gekeken. Organisaties die dat wel deden, waren te duur en visten achter het net. Agnes Kant: "Duizenden ervaren thuiszorgwerkers verloren hierdoor hun baan. Duizenden ouderen kregen te maken met schoonmaakbedrijven in plaats van zorginstellingen. Vanaf het begin hebben wij erop gewezen dat Europa helemaal niets verplicht en dat marktwerking in de thuiszorg dodelijk is voor de kwaliteit. En nu een meerderheid in de Tweede Kamer dat met ons eens is, zijn gemeenten niet langer verplicht om concurrentie tussen instellingen te organiseren." Maar hoe kan het dan dat zo veel politici al die tijd volhielden dat het nou eenmaal zou moeten van Europa? "Goeie vraag. Wellicht kwam het de politiek lange tijd goed uit om te hameren op die Brusselse marktdwang, ik weet het niet", zegt Agnes Kant. "Hoe het ook zij; nu duidelijk is geworden dat Brussel niets verplicht en dat de gevolgen van marktwerking zo schadelijk zijn, gaan ook andere partijen overstag. Net als de SP willen zij nu dat gemeenten ook kunnen beslissen om gewoon in goed overleg afspraken te maken met een betrouwbare organisatie. En dat is pure winst: voor de mensen die afhankelijk zijn van zorg én voor de thuiszorgwerkers."

Thuiszorgmedewerker Joke Stip reageert dan ook verheugd. "Ik heb echt zo'n gevoel van: *yes*, dit hebben we in ieder geval bereikt, hier hebben we met z'n allen voor gevochten! Maar we blijven de vinger aan de pols houden. Zodra er in de thuiszorg iets fout gaat, zullen we aan de bel trekken. De thuiszorgbaronnen zijn zeker nog niet van ons af."

Agnes Kant roept nu alle lokale SP-afdelingen op om gemeentebesturen te wijzen op de doorbraak. "Het staat gemeenten vanaf nu vrij om af te zien van het concurrentiemodel. Aan onze afdelingen de taak om de gemeenten ervan te doordringen dat de marktdwang eraf is."

Tekst Rob Janssen

Foto Suzanne van de Kerk

Banken mogen geen clusterbommen financieren

Nederlandse financiële dienstverleners mogen niet meer in clustermunitie investeren. Dat heeft de Kamer besloten naar aanleiding van een voorstel door SP-Kamerlid Krista van Velzen (foto). Dat betekent dat de Nederlandse banken en pensioenfondsen die nu nog geld stoppen in bedrijven die clusterbommen maken, deze geldkraan moeten dichtdraaien. "Dat is goed nieuws", aldus Van Velzen. "Maar we zijn er nog niet." Ze wil dat Nederland nu ook andere landen aanspoort hetzelfde te doen.

Foto Govert de Roos

Acceptatieplicht

Orthodox-protestantse scholen dwingen hun personeel nog steeds met een verklaring afstand te nemen van de 'homoseksuele praxis'. Daar moet minister Plasterk een stokje voor steken, vindt een Kamermeerderheid naar aanleiding van een motie van SP-Kamerlid Jasper van Dijk. "Met deze motie is de acceptatieplicht een stap dichterbij gekomen", aldus Van Dijk. "De volgende stap is een wettelijk verbod op discriminatie door scholen en invoering van een acceptatieplicht."

Komt de bus wel zo?

Behoud buslijn 173 dichterbij

NS kondigt een nieuw station aan, in het Brabantse Maarheeze. Iedereen blij. Maar diezelfde NS eist vervolgens dat 'concurrent voor de trein' bus 173 (Weert-Eindhoven) moet verdwijnen. Iedereen boos, want voor inwoners van Leende en Cranendonck is lijn 173 belangrijk. Hellen Vereijken uit Leende kwam in actie en haalde vijfduizend handtekeningen op. Voor de presentatie daarvan streek in juni een heuse SP-colonne neer in Leende – de gloednieuwe SP-touringcar voorop. "Sindsdien bleven honderden mensen de actie steunen, best opmerkelijk voor zo'n kleine plaats", vertelt Henk van der Wal van de Brabantse SP. Samen met Vereijken benaderde hij gemeenten in de regio om zich sterk te maken voor de buslijn. Ondertussen zette SP-Kamerlid Emile Roemer lijn 173 regelmatig op de Haagse agenda. Van der Wal: "Vlak voor kerst konden we het blijde nieuws vertellen: mocht de bus een te grote concurrent voor het nieuwe station blijken, dan is het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) bereid het financiële risico van de NS over te nemen. Met andere woorden: lijn 173 blijft. De bereidheid is er en dat is een grote stap vooruit." Het SRE-bestuur neemt deze maand een definitieve beslissing.

Foto Tijl Akkerman

Eindelijk: 'fusie-bestuurders' geen bonus meer

Bestuurders die hun eigen onderneming in de verkoop zetten, mogen niet meer in aanmerking komen voor een bonus. Dat vindt de Tweede Kamer naar aanleiding van een wetsvoorstel van Ewout Irrgang (SP) en Paul Tang (PvdA). Door hun bedrijf aan de hoogste

bieder te verkopen, hebben sommige topmannen flink verdiend aan hun aandelenpakket. Zo hield ABN AMRO-topman Rijkman Groenink 30 miljoen euro over aan de overname van 'zijn' bank. Irrgang: "Het persoonlijk belang om een bedrijf aan de hoogste bieder te verkopen was zo groot geworden, dat het zelfs niet meer zeker was of bestuurders nog wel handelden in het belang van hun eigen bedrijf."

Door de wetswijziging komt de waardeinstijging van aandelen bij verkoop niet meer ten goede aan de bestuurder maar aan het bedrijf.

Successiewet: cadeau voor de allerrijksten

Ondanks de tegenstemmen van de SP-fractie, is de Eerste Kamer akkoord gegaan met de nieuwe Successiewet. "Onbegrijpelijk, onrechtvaardig en niet effectief", zo typeert SP-senator Geert Reuten de nieuwe wet. De nieuwe Successiewet verlaagt de belasting op erfenissen, vooral voor de rijksten. Volgens de berekening van Reuten krijgt het toplaagje (1 procent) van de erfgenamen een belastingreductie die tot wel 224 keer groter is dan aan de onderkant (erfenissen tot 25.000 euro). Reuten: "Terwijl de regering voor 2010 draconische bezuinigingen voorbereidt, gaat het parlement aan de vooravond daarvan akkoord met een belastingcadeau van vele miljoenen aan de allerrijksten."

Afbeelding sxc.hu

Hoog tijd voor herbezinning bio-industrie

Na de gekkekoenziekte, mond- en klauwzeer, varkenspest en nu de Q-koorts, is het hoog tijd voor een herbezinning op de bio-industrie, vindt SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven. "We zijn nu de hele tijd branden aan het blussen in plaats van te kijken naar oorzaken." Wat de SP betreft gaat een commissie onderzoeken.

ken hoe de intensieve veehouderij hervormd kan worden. "Leidend principe zou moeten zijn dat economische belangen nooit boven de belangen van de gezondheid van mens en dier mogen gaan." Dat er mensen zijn overleden aan de Q-koorts en dat er duizenden drachtige geiten afgemaakt moeten worden, toont de noodzaak van zo'n grondig onderzoek aan: "Doorgaan op deze weg is geen optie." De Commissie-Wijffels twijfelde in 2001 al aan de noodzaak van bio-industrie in Nederland.

Schoon genoeg!

"Glimmende vloeren zijn belangrijk, net zoals de taken van de president", vindt Turgay Sahin, schoonmaker op Schiphol en een van de honderd deelnemers aan het 'schoonmakersparlement'. De bijeenkomst werd op 12 december in het Amsterdamse stadhuis geopend door SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut. "Schoonmakers moeten waardering ontvangen voor hun vak," vindt ze, "omdat zij het werk doen waardoor miljoenen anderen in een schone, frisse omgeving kunnen werken." De schoonmakers eisen betere arbeidsvoorwaarden, vakopleidingen en, indien nodig, de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren. Tijdens hun parlement kondigden de schoonmakers acties aan, onder het motto 'Schoon Genoeg!'

Foto Pingu1963 / Flickr.com

65 blijft 65

AOW-uitzonderingen wassen neus

"Een wassen neus", vindt SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt de uitzonderingsregels die het kabinet voorstelt bij het verhogen van de AOW-leeftijd van 65 naar 67 jaar. "Bijna niemand in Nederland voldoet eraan, zwaar beroep of niet." Om met 65 in aanmerking te komen voor AOW, moet een werknemer 42 jaar dienstjaren hebben volgemaakt – waarvan de jaren tussen 60 en 65 onafgebroken. Dan moet diegene ook nog met 13,4 procent minder AOW genoeg nemen. "Dat kost een echtpaar wel 150 euro per maand, de rest van hun leven." Ulenbelt is ook kritisch over minister Donners definitie van zware beroepen. "Hij sluit bijvoorbeeld agenten en leraren uit, terwijl die op hun 65e vaak echt op zijn."

Foto Diederik Olders

Armoedebeleid: gaarkeuken-beleid

Ruim 340 duizend kinderen in Nederland leven in armoede, de groep 'werkende armen' neemt toe, en het aantal voedselbanken ook. Wekelijks leveren die twintigduizend voedselpakketten af. SP-Kamerlid Sadet Karabulut kan maar één conclusie trekken over het armoedebeleid van staatssecretaris Klijnsma: "Het kabinet staat erbij en kijkt ernaar. Dit beleid leidt weer tot gaarkeukens." De SP wil dat de bureaucratie in het armoede-

beleid drastisch wordt verminderd. Sommige mensen moeten 36 meter papierwerk invullen om een toeslag te krijgen, waardoor velen niet ontvangen waar ze recht op hebben. Karabulut is ook teleurgesteld dat Klijnsma niet akkoord gaat met de doelstelling om de armoede te halveren. "Op onze voorstellen om het aantal mensen te verminderen dat werkt en nog steeds arm is, blijft het al een jaar oorverdovend stil in het kabinet. Ik krijg de indruk dat dit kabinet niet aan echte armoedebestrijding wil doen, maar alleen maar pleisters aan het plakken is."

Te zot voor woorden

Medio december zorgde sneeuwval voor chaos op het spoor. Door wisselstoringen vielen diverse treindiensten uit. SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer heeft er geen begrip voor: "Het is te zot voor woorden dat er zo veel storingen zijn bij een paar vlokken sneeuw." Hij legt de schuld bij slecht spoorbeheer door ProRail. "Nergens in Europa ligt het hele treinverkeer op z'n gat bij twee centimeter sneeuw, alleen in Nederland. Marktwerking heeft achterstallig onderhoud in de hand gewerkt, aan wisselverwarmers bijvoorbeeld. Terwijl autorijdend Nederland stilstaat in de file, zijn de treinen nog steeds geen alternatief omdat die ook niet rijden. Te treurig voor woorden", verzucht Roemer. "Dit soort storingen is echt van de laatste jaren. ProRail heeft nota bene zelfs haar sneeuwschuivers van de hand gedaan omdat ze geen treinen meer hadden waar die op pasten."

Foto Matthijs H / Flickr.com

Het mysterie van St. Willebrord

Sinds 1993 prijkt het kunstwerk 'Variabel 2+3' op het plein voor een zorgcentrum in de Dorpstraat van St. Willebrord. Het dankt zijn naam aan het feit dat water twee grotere en drie kleinere buizen in beweging brengt, waardoor het kunstwerk er voortdurend anders uitziet. Maar sinds 2003 beweegt 2+3 niet meer. 'Het staat stil als een vastgeroeste steiger', meldt

BN/De Stem. Volgens de krant ligt er in de Rucphense gemeentekas een bedrag van 50 duizend euro klaar voor een genie dat het kunstwerk weer aan de gang krijgt. Waarschuwing: zelfs 'hooggeleerden heren' van de Hogeschool Zeeland en de TU Twente komen er niet uit. Maar: 'In Sint Willebrord zitten veel ambachtslieden. De handigste mag na het klaren van het klusje 50 mille ophalen in het gemeentehuis.'

Eerst verleiden, dan waarschuwen?

Gezondheidsminister Klink geeft bakken met geld uit aan reclamespotjes tegen ongezond eten, maar mediaminister Plasterk weigert snackreclame tijdens kinderprogramma's aan te pakken. SP-senator Kees Slager hoopt dat de regering eerst de kraan dichtdraait, alvorens verder te gaan met dweilen. Hij wijst erop dat andere Europese landen tv-reclame voor ongezonde voeding tijdens kindertijd aan banden hebben gelegd. "In Zweden en Denemarken geldt zelfs een totaalverbod op reclame gericht op kinderen onder de twaalf." Plasterk blijft erbij dat hij geen behoefte heeft aan beperking van reclame in welke zin dan ook. Slager: "Dit kabinet geeft dus eerst de commercie de ruimte om kinderen te verleiden tot het consumeren van verkeerde zaken, om vervolgens een smak gemeenschapsgeld uit te geven om te waarschuwen tegen het consumeren van diezelfde producten."

Foto Flickr.com

Vlucht weg

Overijssel tegen luchthaven Twente

Amper bijgekomen van de "heugelijke maar problematische" bevalling van haar dochtertje, brengt het Overijsselse SP-Statelid Gezina van der Ven haar stem uit tegen een luchthaven in Twente. Haar volhardendheid wordt beloond: met 24 tegen 23 stemmen heeft de provincie de komst van een vliegveld afgewezen én valt het provinciale college, omdat coalitiegenoot PvdA ook tegenstemde. Nu het draagvlak ontbreekt, zit er volgens SP-Kamerlid Emile Roemer maar één ding op: "Een streep door de luchthaven Twente." Hij vindt dat de regering nu serieus moet kijken naar alternatieven voor het luchthaventerrein. Enkele mogelijke bestemmingen voor het terrein zijn zorg, wonen en recreatie. De SP en GroenLinks willen er een Kamerdebat over.

Foto Marcel van den Bergh / Hollandse Hoogte

Ongeëvenaard Obama

Daags na zijn aankondiging dertigduizend extra manschappen naar Afghanistan te sturen, nam Obama de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst. Met een 37 minuten durende toespraak, zonder ook maar één keer het woord *unprecedented* (ongeveerwaard) te noemen. Opmerkelijk, want het was Witte Huis-analisten opgevallen dat de president het woord 'ongeveerwaard' een ongeveerwaard aantal keren heeft uitgesproken. Het begon tijdens

zijn eerste toespraak, waarin hij zei voor een 'ongeveerwaard crisis' te staan, die vraagt om 'ongeveerwaard ingrijpen'. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel vindt Obama's Afghanistan-beleid allesbehalve *unprecedented* en is teleurgesteld dat de Nobelprijswinnaar niet breekt met de strategie van voorganger Bush. "Meer gevechtstroepen betekent meer geweld, meer verzet en dus meer burgerslachtoffers. Natuurlijk wordt er nu ook een beroep gedaan op Nederland om militair aanwezig te blijven. Nederland moet niet toegeven aan die druk."

Slecht nieuws: u wordt ouder

Uit de laatste CBS-cijfers blijkt dat Nederlanders in 2050 hoogstwaarschijnlijk gemiddeld anderhalf jaar ouder worden dan voorheen is berekend. Mannen kunnen rekenen op iets meer dan 83 jaar en vrouwen zullen straks gemiddeld met 85 hun laatste kaarsje uitblazen. De meeste mensen zullen een langer leven als goed nieuws beschouwen, maar de een z'n leven kost de ander z'n brood. "Dit komt voor pensioenfondsen op het slechtst denkbare moment," klaagt Richard Meijer, actuaar bij pensioenadviesbureau Watson Wyatt tegen de Volkskrant – eerst de kredietcrisis en nu dit... Naar verwachting moeten pensioenfondsen 24 miljard meer uitkeren dan geraamd. "We hadden niet gerekend op een plotselinge stijging van de levensverwachting."

Foto Arty Smokes / Flickr.com

Nog slechter nieuws: u bent ouder

Het salaris van oudere werknemers moet aan het einde van hun loopbaan worden verlaagd, vindt minister van Sociale Zaken Donner. "Rondt belachelijk", bestempelt SP-Kamerlid Paul Ulenbelt het zoveelste voorstel van Donner. "Nu doet het kabinet niet alleen een aanval op de 65-plusser, zoals met de AOW-verhoging, maar ook op de oudere werknemer." Donner hoopt dat werkgevers door de salarisverlaging eerder geneigd zijn

werknemers te laten doorwerken tot de door hem beoogde AOW-leeftijd van 67 jaar. In de Telegraaf reageert vakbond CNV ook afwijzend: 'Er zijn zo veel vooroordelen over ouderen die niet kloppen. Dat ze minder productief zijn, dat ze duur zijn, noem maar op. Donner bevestigt weer eens dat beeld. We zouden juist moeten investeren in ouderen in plaats van ze af te schrijven.'

Huisartsen aan het woord

De SP is een grootschalige enquête gestart onder Nederlandse huisartsen. SP-Tweede Kamerlid en voormalig huisarts Henk van Gerven (foto): "Wij zijn vooral benieuwd naar het oordeel van huisartsen over de steeds groter wordende huisartsenposten, de nieuwe Zorgverzekeringswet, de invoering van marktwerking en prestatiebeloning." Verder wordt gevraagd naar hun mening over de voorgestelde invoering van concurrentie in de huisartsenzorg en de dreigende toename van de bezuinigingen, van 60 tot 127 miljoen euro. De SP zal de uitkomsten gebruiken in voorstellen om de huisartsenzorg te verbeteren. "Voor ons is het erg belangrijk van de huisartsen op de werkvloer te horen wat zij verstaan onder goede huisartsenzorg en welke voorwaarden de politiek moet scheppen."

Huisartsen kunnen zich opgeven via www.sp.nl/zorg/huisartsenenquete

Foto Govert de Roos

Tiny Kruysbeek samen met haar buurtgenoten

SP'er is Beste Buur van Nederland

Tiny Kruysbeek, SP-lid uit het Noord-Brabantse plaatsje Willemstad, is in de week voor kerst gekozen tot 'Beste Buur van Nederland 2009'. De website Buurtlink – een soort Hyves voor woonwijken – organiseerde de verkiezingen voor de derde keer. Na een online stemronde wees de jury, waarin onder meer Piet Paulusma, het vijftigjarige SP-lid als winnaar van de drie koplopers aan. Tiny was voorgedragen door haar buurtgenoten. "Ze doet zóveel voor de buurt en voor de verenigingen; en alles buiten de spotlights", zei een van hen. "Iedereen kent Tiny. Ze staat altijd klaar voor de buurt, maar ook privé geeft ze steun als het moet", zei een ander. Kruysbeek zelf toonde zich ietwat emotioneel toen burgemeester Denie van de gemeente Moerdijk haar feliciteerde in het bijzijn van tientallen buurtgenoten, het Buurtlink-team en de pers. Een paar dagen later is de emotie alweer verdwenen. "Natuurlijk vind ik het allemaal heel leuk", vertelt ze. "Maar bij ons in de buurt zijn heel veel Beste Buren; niet alleen ik. En ja, ik ga gewoon door met het werk in onze buurt. Niet voor die titel, maar omdat het moet. En omdat het leuk is." De Moerdijkse SP-afdelingsvoorzitter Chris Verschuuren is trots om Tiny ("een zeer actief lid") binnen de gelederen te hebben: "Erg mooi dat de Beste Buur 2009 lid is van de partij van de buurten." De prijs bestaat uit een mooi beeldje en een reis voor vijftig personen naar het Dolfinarium in Harderwijk.

Foto Tjapko de Heus

Haastige speed...

Aan de nieuwe HSL-verbinding tussen Parijs en Amsterdam is de NS zo veel geld kwijt dat het spoorbedrijf de betaalbare Beneluxlijn naar Brussel en vermoedelijk ook de ICE naar

Frankfurt wil schrappen. "De HSL heeft ons al veel ellende gebracht bij de aanleg. Nu mag dit er niet toe leiden dat er betaalbare internationale verbindingen geschrapt worden", aldus SP-Kamerlid Emile Roemer. "Zo worden de

Nederlanders twee keer gepakt." Roemer vreest dat het internationale treinverkeer straks alleen toegankelijk wordt voor reizigers met een dikke portemonnee: "De rest kan alleen nog boemeland de landsgrenzen over." Het SP-Tweede Kamerlid heeft verkeersminister Eurlings opgeroepen een stokje voor de NS-plannen te steken.

Spook-bushokjes

Met het winterse weer worden veel ov-reizigers blootgesteld aan de gure elementen. Ook veel Zwolse reizigers moeten koukleumen, terwijl elders in de stad ongebruikte 'spookbus-hokjes' leeg staan. De SP Zwolle heeft al tijdens de zomer opgeroepen omabri's van de opgeheven lijn 10 in de buurt van scholen en ziekenhuizen neer te zetten. "Wethouder Cnossen heeft ook al in augustus beloofd ons voorstel over te nemen", aldus SP-raadslid Edwin Koster. Maar helaas: "De spookbushokjes staan er nog steeds. Nu alleen gesloopt." Hij heeft de wethouder om opheldering gevraagd. De SP wil dat meer reizigers het openbaar vervoer kiezen boven de auto. "Dat betekent dat je mensen bij een bushalte niet in de regen of kou moet laten wachten."

Foto SP-Zwolle

“Een betere wereld begint met betere ouders”

Het was merkwaardig stil rond Midas Dekkers in het Darwinjaar 2009. Tijd om eens bij te praten over de nieuwste inzichten van de biologie en het actuele belang van de evolutieleer van Darwin. Over tijgers en wolven, genen en opvoeding, religie en wetenschap.

Hij is in 1946 in Haarlem geboren als Wandert Dekkers. Die voornaam ruilde hij in voor Midas; niet naar koning Midas, maar naar een stripfiguur met die naam. Na een lang verblijf in Buren, in de Betuwe, woont hij nu in het voormalige raadhuis van de in 1966 opgeheven gemeente Weesperkarspel, met aan de voorkant zicht op de Vecht en aan de achterkant op de kerk van Weesp. We spreken elkaar in de voormalige raadzaal, nu de werkkamer van onze ‘nationale bioloog’. We zijn omringd door heel veel boeken (“Bijna allemaal non-fictie, hoor”), maar natuurlijk ook door schedels en opgezette dieren. Zijn grote bureau staat aan het raam, met een oude IBM-typemachine erop. Nee, voor hem geen computer; geen internet, geen e-mail, geen Word. “Ik heb geleerd om eerst na te denken en dan pas te gaan typen. Ik ben begonnen toen corrigeren nog niet zo makkelijk was. Twee velletjes met carbon ertussen, je weet wel.” Onze afspraak is tot stand gekomen via brieven en kaartjes. Ik weet, we kunnen hier een rustige, lange conversatie houden. Over de dieren, over de mensen, en over die ene mens: Darwin. Een carillon in de omgeving pingelt er van tijd tot tijd vrolijk tussendoor. We nemen plaats aan de lange tafel, rechts van mij liggen twee boeken over de dodo.

De zoon van een kastelein heeft tientallen boeken over mens en dier op zijn naam staan, voor jeugdigen en volwassenen. De Vergankelijkheid, Lief Dier, Lichamelijke Opvoeding, titels die allemaal een breed publiek hebben bereikt. Dekkers paart zijn enorme kennis van mens en dier aan een relativerende stijl. Hij bedient zich graag van humor en heeft het understatement tot kunst verheven. Meer dan vijftig jaar was hij elke zondagochtend voor Vroege Vogels te horen op de VARA-radio: meer dan twaalfhonderd columns heeft hij er uitgesproken. Die zijn in twee dikke boeken samengebracht onder de titel Alle Beesten.

Zowat alle dieren komen langs. Van de wolfshond tot de luis en van de mier tot de steppewisent. Maar ook de schijtlijster en het bloedlichaampje, de kloothommel en het feestvarken.

In zijn voorwoord bij dit meer dan vijftienhonderd pagina's tellende boek schrijft hij: *Hoe bereik je de waarheid? Met ombrekkende bewegingen. Mijd de kortste weg! Kies mijlen op zevens, tast rond, keer regelmatig op je schreden terug. Komen doe je er zo ook niet, maar je kunt haar soms uit de verte zien liggen, de waarheid. Wie recht op zijn doel afgaat, wordt nooit een geleerde, laat staan een columnist; eerder vindt hij emplot in de transportsector. (...) Raast u maar voort op de snelwegen van onze tijd, elektronisch of nog gewoon van asfalt, ik weet hier en daar nog een kronkelpaadje om te kuieren, een boerenhek met een stuk touw eraan, een sloot om in te vallen. Gaat u maar vast met de tijd mee, ik kom zo wel. Maar wees voorzichtig: mijd de kortste weg!*

Waartoe zijn wij op aarde?

“Tot niets.”

Spreek vrijuit.

“Je moet een moderne bioloog nooit vragen naar de zin van het leven. Het zijn de meest nihilistische mensen die er zijn. Elke levensovertuiging heeft tot doel het leven draaglijk te maken. Maar biologen hebben die prachtige evolutieleer. Wij hoeven geen beroep te doen op goden, heksen, tovenaars, Klazien uit Zalk of andere kwakzalvers om de wereld te verklaren. Met mijn verstand begrijp ik dat we al die onzin niet nodig hebben, maar ook mijn hartje zegt me dat je voor troost ‘boven’ moet zijn. Biologen hebben weinig troost te bieden.”

Toch bijzonder dat mensen troost kunnen onttelen aan iets wat waarschijnlijk niet bestaat.

“Religie is een kenmerk van de menselijke soort. Zie je iets met een heel lange nek, dan

heb je waarschijnlijk van doen met een giraffe; zie je iets grijs, iets diks met een slurf, dan is het bijna zeker een olifant. De mens herken je – overal en altijd – aan de religie. Open je graven van vijftigduizend jaar geleden: het eerste wat je tegenkomt zijn geen nuttige dingen, geen hamers, geen beitels. Nee, je vindt wierookvaatjes, heiligenbeeldjes en zo.”

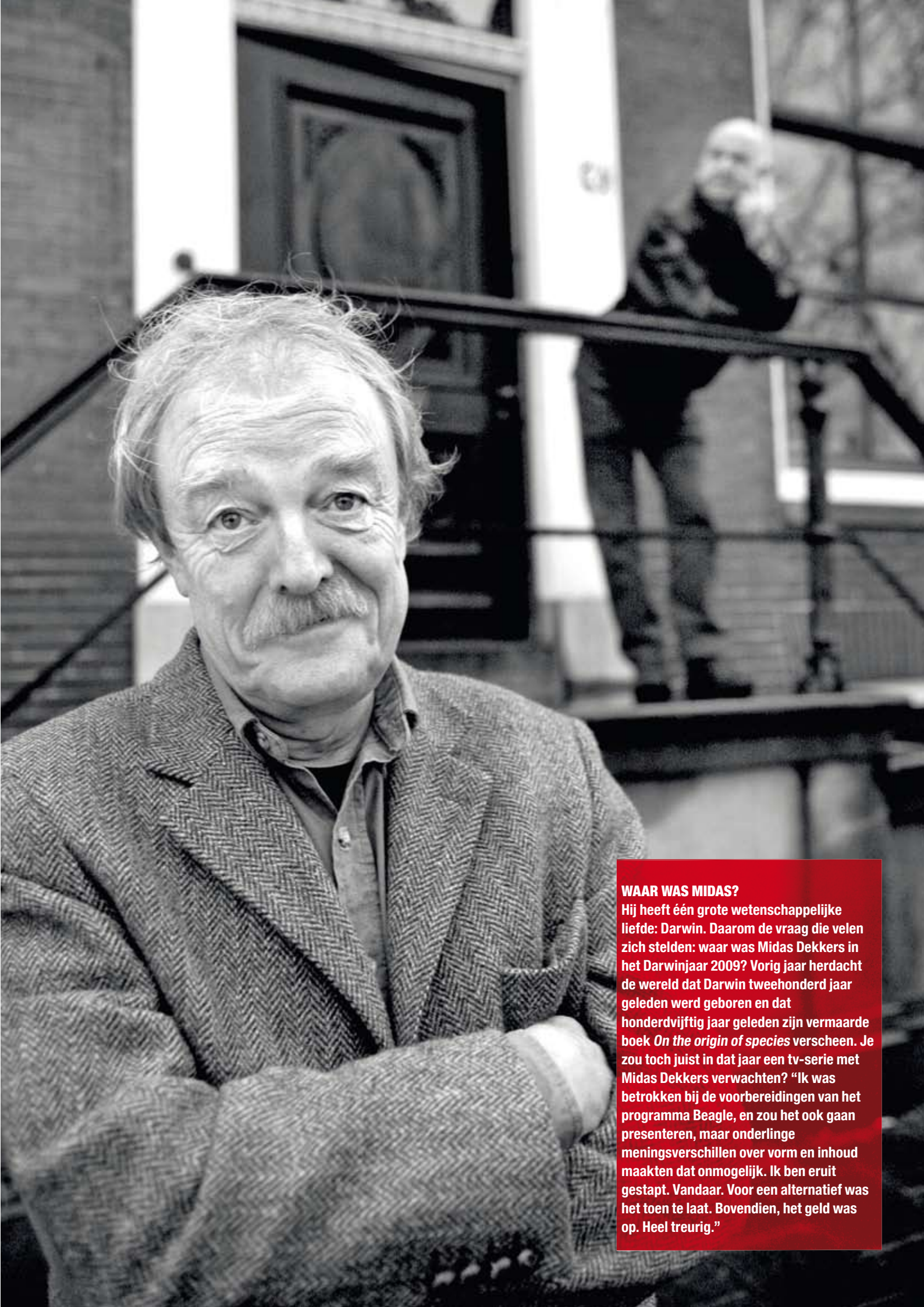
Hoe lang loopt de mens nu rond op deze wereld?

“Het ligt eraan wat je een mens noemt. Onze beschaving is tienduizend jaar oud. Je kunt van ‘de mens’ spreken vanaf twee- tot driehonderdduizend jaar geleden.”

Dan zou je toch ook op dit vlak een ontwikkeling moeten kunnen zien? Zeker na de Verlichting en alle nieuwe, wetenschappelijke inzichten.

“Vijftig jaar geleden, toen de secularisatie toesloeg, dacht ik nog: dat gaat goed. Kerken worden tapijthallen en kappelletjes kroegen. We zijn waar we wezen willen. Maar even later kwamen er mensen vanuit oorden waar, tot mijn verbazing, de Verlichting nog niet was doorgedrongen. Toen begreep ik dat we hier eerder uitzondering waren dan regel. Je moet gewoon toegeven dat de mens op dit vlak nog steeds in dezelfde fase verkeert waarin we ons altijd al bevonden. De Verlichting, de nieuwe tijd, de vrije geest? We moeten dat relativeren. Het lichaam is veel dominanter dan we dachten.”

“Je hebt twee soorten dieren: de solitaire en de sociale. Neem nou bijvoorbeeld een tijger. Die sjouwt op z'n eentje een beetje door het bos en heeft niets met andere tijgers te maken. Nou vooruit, een keer per jaar misschien: om te neuken. Maar dan de wolf: een wolf in z'n eentje, dat wordt niks. Dat is geen wolf. En waarom? Een wolf moet samenwerken om z'n eten te kunnen

WAAR WAS MIDAS?

Hij heeft één grote wetenschappelijke liefde: Darwin. Daarom de vraag die velen zich stelden: waar was Midas Dekkers in het Darwinjaar 2009? Vorig jaar herdacht de wereld dat Darwin tweehonderd jaar geleden werd geboren en dat honderdvijftig jaar geleden zijn vermaarde boek *On the origin of species* verscheen. Je zou toch juist in dat jaar een tv-serie met Midas Dekkers verwachten? "Ik was betrokken bij de voorbereidingen van het programma *Beagle*, en zou het ook gaan presenteren, maar onderlinge meningsverschillen over vorm en inhoud maakten dat onmogelijk. Ik ben eruit gestapt. Vandaar. Voor een alternatief was het toen te laat. Bovendien, het geld was op. Heel treurig."

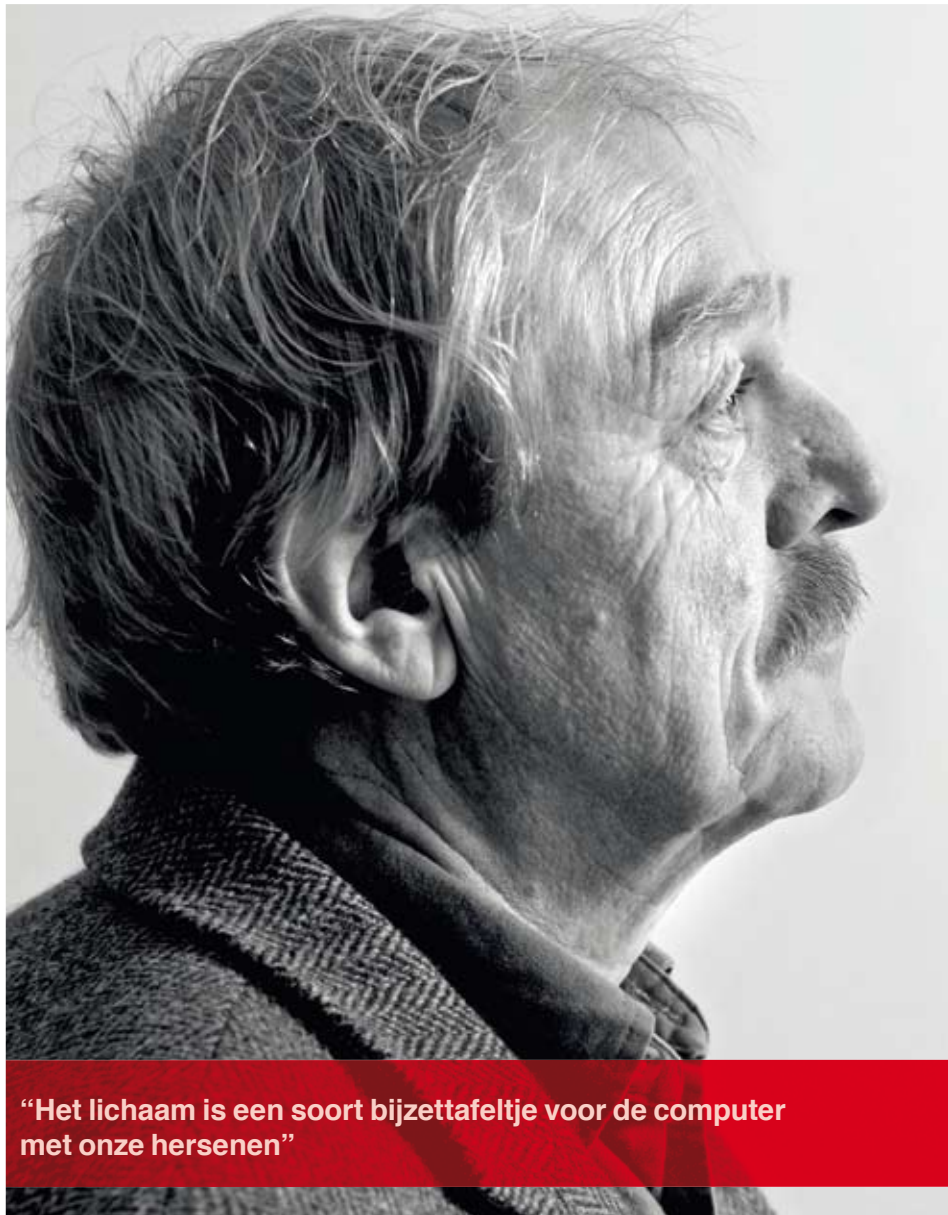
bemachtigen. Een kariboe kan hij niet alleen te lijf. Dus een poes, afstammeling van de tijger, jaagt en verorbert zijn muisje alleen; een hond, afstammeling van de wolf, wil altijd zijn baasje dienen en alles gezamenlijk doen. Net als de hond is de mens een sociale diersoort. Ook wij moeten, zeker in deze moderne tijd, samenwerken om te overleven. Alleen zijn we onthand, kunnen we niks. We zijn genetisch geprogrammeerd op samenwerking, maar tegelijkertijd moeten we ook egoïsten zijn. Want als je eenmaal met z'n allen de koek hebt binnengesleept, begint het gevecht om de verdeling. Hier gaat de politiek over; hier komen begrippen als menswaardigheid in beeld. Het gaat om het evenwicht tussen aan de ene kant samenwerken en aan de andere kant opkomen voor je eigen belang en het belang van je gezin.”

Maar waar komt God dan in beeld?

“Dat heeft hier alles mee te maken. Omdat wij een sociale diersoort zijn, moeten wij mechanismen hebben om bij elkaar te blijven. Het beste daarvoor is... een grote leider. Maar de baas, Balkenende bijvoorbeeld, maakt weleens een fout. Het gevolg: heibel binnen de groep. De ene wil die baas, en de andere wil die ander. Kortom, een hoop gedoe. Dus hebben we een baas uitgevonden die niet bestaat. En die kan bijgevolg ook geen fouten maken. Ga naar een kerk en kijk gewoon. Wat zie je? Je ziet de mensen buigen, deemoed tonen, knielen, God prijzen. Het is precies hetzelfde gedrag als van onderdanige wolven. Ook als het om straf gaat. Straf opgelegd door de bovenbaas wordt nederig aanvaard. Dat zie je ook bij honden; poezen en katten reageren heel anders. Daarom hebben wij als sociale dieren presidenten, koningen en keizers én een god. Het zit in onze genen gebakken.”

Toch kiezen veel mensen voor een seculier bestaan.

“Als je kijkt naar het verleden, als je kijkt naar de rest van de wereld, dan zie je dat de gelovigen het over-, overgrote deel vormen. Een seculier bestaan is uitzondering. Wij zijn abnormaal. We mogen het nu zijn en zeggen, maar liefst niet te luid. Het is net als met de manier waarop mensen met dieren omgaan. Wij gaan hier – met uitzondering van de bio-industrie – redelijk aardig om met dieren, maar hoe anders is dat in de rest van de wereld? Wij vormen een beschaafd eilandje in een zee van mensen die helemaal niet aardig doen tegen dieren en wel aardig

“Het lichaam is een soort bijzettafeltje voor de computer met onze hersenen”

doen tegen de baas, tegen God. Wij zijn gek, wij doen immers het tegenovergestelde.”

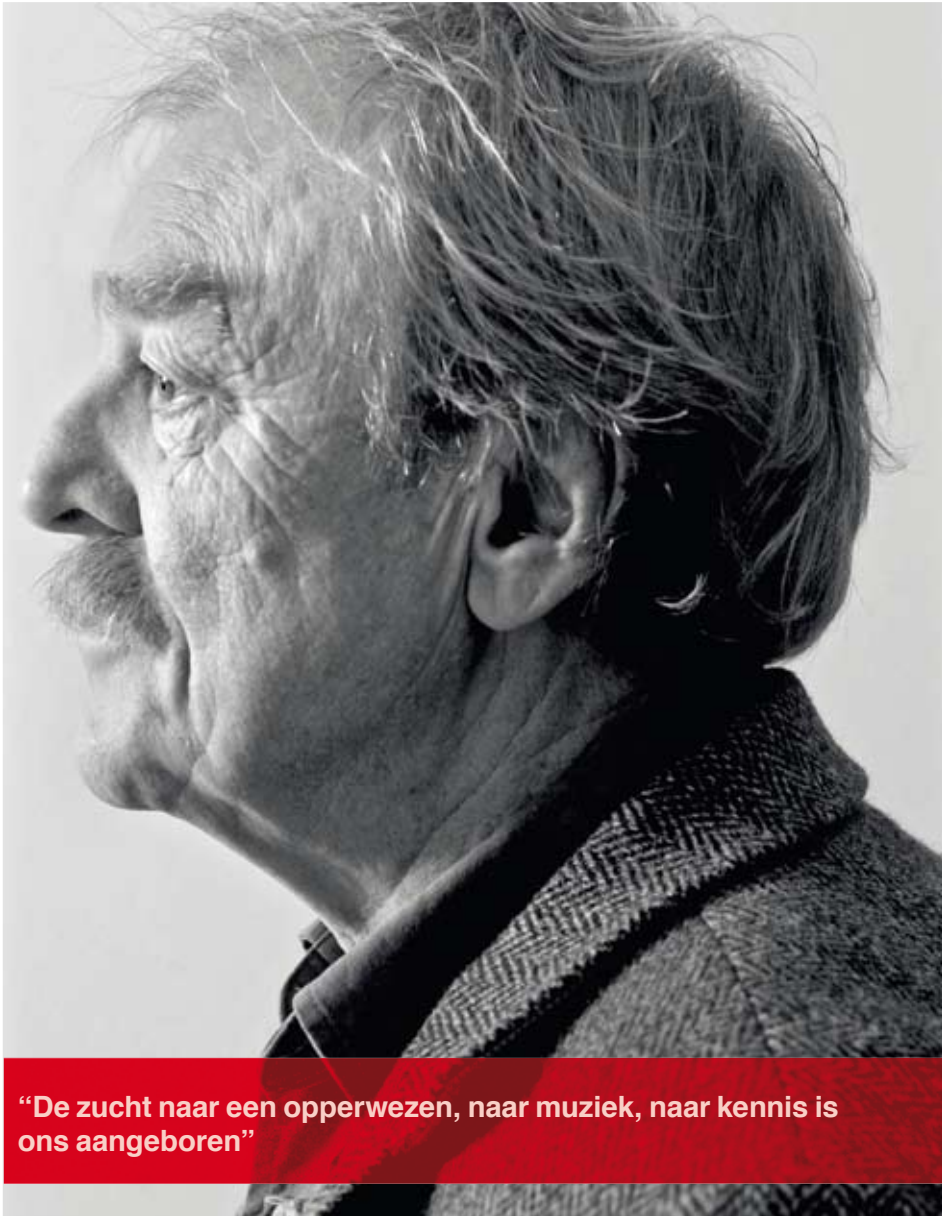
Nu zeggen mensen als Richard Dawkins: religie is niet neutraal. In naam van de religie wordt veel kwaad aangericht.

“Ik ben pacifist. Dan zou ik dus moeten zeggen: we schaffen alle legers af. Je kunt dat wel bedenken, je kunt het wel zeggen, maar probeer het maar eens te realiseren. De biologie heeft aangetoond dat veel van wat wij doen, naar de maatstaven van de moderne tijd, niet rationeel is. Maar als je nu ziet dat de hele mensheid eenzelfde krankzinnig gedrag vertoont, dan ga je als bioloog al snel denken dat dat aangeboren gedrag is. Maar er is meer. Zonder religie had de mensheid het waarschijnlijk niet zo ver geschopt. Religie heeft ons ook een

samenbindend middel gegeven. Zonder religie zou de mensheid waarschijnlijk al lang zijn uitgestorven.”

De bioloog Frans de Waal, bekend geworden door zijn onderzoek naar agressie en empathie bij apen, zegt dat moraal al bestond voordat de mens verscheen. Hoe verhoudt zich dat dan tot wat jij zegt?

“Maar wat Frans – ik ken 'm goed – vergeet te zeggen is dat die moraal alleen geldt binnen de soort. Eigenlijk alleen binnen de groep. Maar buiten de groep, buiten de soort, doen we de meest vreselijke dingen. Hoe erger, hoe mooier het is. Want dat versterkt alleen maar de band binnen de groep. Een voorbeeld van Konrad Lorenz. Waarom gakken ganzen zo veel en hard, als

“De zucht naar een opperwezen, naar muziek, naar kennis is ons aangeboren”

je door een troep ganzen heen loopt? Dat is niet zozeer om jou te verjagen, als wel om de onderlinge band te versterken. Je kunt dus de onderlinge band versterken door aardig tegen elkaar te zijn, door elkaar te gaan vlooien bijvoorbeeld, maar het kan ook door samen een derde uit te vloeken.”

Oké, maar blijft zijn stelling dat altruïsme en empathie overal voorkomen in het dierenrijk. Ik dacht dat het een menselijke vinding was.

“Frans de Waal was een van de eersten die vaststelde dat er bij apen na agressie ook verzoening plaatsvindt, want anders zou de oppasser op een ochtend alleen maar botjes moeten aantreffen als resten van wat eens een welvarende apentroep was. Wat we eigenlijk zien is de wisselende verhouding

tussen samenwerken en opkomen voor je eigen belang. Maar, nogmaals, dit geldt alleen binnen de groep. Breken apen los in de dierentuin en komen ze een zwakkere soort tegen, hoed je dan maar. Bij mensen is het net zo. Mensen doen alleen maar aardig tegen dieren wanneer die dieren op mensen lijken, de ogen mooi naar voren staan, ze rechtop lopen, een beetje bloot zijn. Maar oh wee, als dieren anders zijn. Dan vinden we ze eng en willen we er niks mee te maken hebben.”

Bestaat er eigenlijk wel een kwalitatief verschil tussen de mens en de andere sociale dieren?

“Nee, nul komma nul.”

Maakt zelfs ons brein niet dat er toch een kwalitatief verschil bestaat?

“Nee. Vraag aan een giraffe: ‘Waarom zijn giraffes de hoogste dieren?’ Hij zal antwoorden: ‘Omdat wij de langste nekken hebben.’ Daarmee onderscheidt hij zich immers van de rest van het dierenrijk. Het is raar om te denken dat je door het hebben van een onderscheidend kenmerk de hoogste in rang bent.”

Maar waar zijn die universiteiten van de giraffes dan?

“Dat is het misverstand. Giraffes hebben geen universiteiten nodig. Alle dieren worden geboren met de vermogens om in leven te blijven. Niet met meer, en ook niet met minder. Meer zou alleen maar in de weg zitten en minder stelt je niet in staat om te overleven. Als een giraffe of een olifant of een lintworm kan overleven zonder naar de universiteit te gaan, waarom zou-ie dat dan willen?”

Door middel van medische kennis zou-ie zijn leven kunnen verlengen en zijn pijn verzachten.

“Kennelijk heeft elk dier voldoende middelen tot zijn beschikking om een dierwaardig bestaan te leiden. Zonder al die flauwekul van ons. Wij hebben ons gespecialiseerd in kennis, steeds meer kennis. Andere eigenschappen die we hadden, hebben wij in onze ontwikkeling veronachtzaamd. En één ding weten we zeker: specialisatie loopt in de evolutie altijd dood. Giraffes krijgen steeds langere nekken waardoor ze anatomisch steeds grotere problemen krijgen, bijvoorbeeld met lopen. Er hoeft maar iets te gebeuren of de giraffes sterven uit. Generalisten zoals kakkerlakken echter, die bestaan al tweehonderd miljoen jaar. Die hebben het vermogen om zich aan te passen aan alle mogelijke omstandigheden. Door zich niet te specialiseren en door zich te gedragen als echte opportunisten kunnen ze overleven. Zijn er geen beschuiten met muisjes, dan eten ze gewoon uit het doucheputje. Wij mensen hebben ons ooit toegelegd op ons verstand. Dan kun je wel zeggen: we zijn de verstandigste en daarom de beste. Maar nee, je kunt niet meer zeggen dan: wij zijn binnen ons specialisme het verst gevorderd. Maar ook dit specialisme zal doodlopen, net als alle andere gespecialiseerde dieren. Het gemiddelde bestaan van een gespeciali-

seerde diersoort is zo'n miljoen jaar. Generalisten kunnen honderden miljoenen jaren bestaan."

Wij hebben wel het vermogen om onze dijken te verhogen als het klimaat verandert.

"Zeker, en die dijken bouwen we al. Daarom wonen we op plaatsen in Zuid-Holland op wel bijna zeven meter onder zeeniveau. Daarmee zijn we natuurlijk erg kwetsbaar. Hadden we dat niet gedaan, dan hadden we nu allemaal op de Veluwe gewoond. En dan hadden we ook geen probleem. Zo eenvoudig is het. Elke oplossing creëert zijn eigen nieuwe probleem en risico."

Wat zijn naar jouw idee de gevaren die ons bedreigen?

"Kies maar, er zijn er zo veel. Persoonlijk denk ik dat we het meest te vrezen hebben van een of ander nieuw virus. Zodra een virus sneller muteert dan onze Osterhausen kunnen bijhouden, hebben we een probleem. Zelfs nu hebben we alleen een vaccin, een echt geneesmiddel hebben we niet. Vlak na de Middeleeuwen hebben we de pest gehad, waarbij eenderde van de bevolking van West-Europa het loodje legde. De pest kwam en vertrok, en niemand weet waarom. Het was in ieder geval niet zo dat we destijds een zalfje hadden tegen de pest. Leefde je toen, dan zou je waarschijnlijk zeggen: de pestbacijs is het hoogst geëvolueerde dier."

De mens vormt dus niet het eindstadium van de evolutie.

Sterker, we moeten vrezen voor ons eigen voortbestaan.

"Ik heb hier de dertiendelige dierenencyclopedie Het Leven der Dieren staan, van Grzimek. Vroeger stond de mens altijd in het eerste of het laatste deel. Bij Grzimek staat 'de mens' in deel tien. Koeien en paarden staan verderop in de serie. De stamboom der dieren is geen kerstboom met een brede voet en de mens bovenaan: wij zijn ook maar een gewone zijtak."

De evolutie. Wat is de verdienste van Darwin geweest?

"Darwin heeft ons een nieuw wereldbeeld gegeven, waarbinnen alles zijn plekje vindt zonder dat we onze toevlucht moeten nemen tot godsdienst."

Al heeft hij het mysterie van 'het begin' ook niet opgelost.

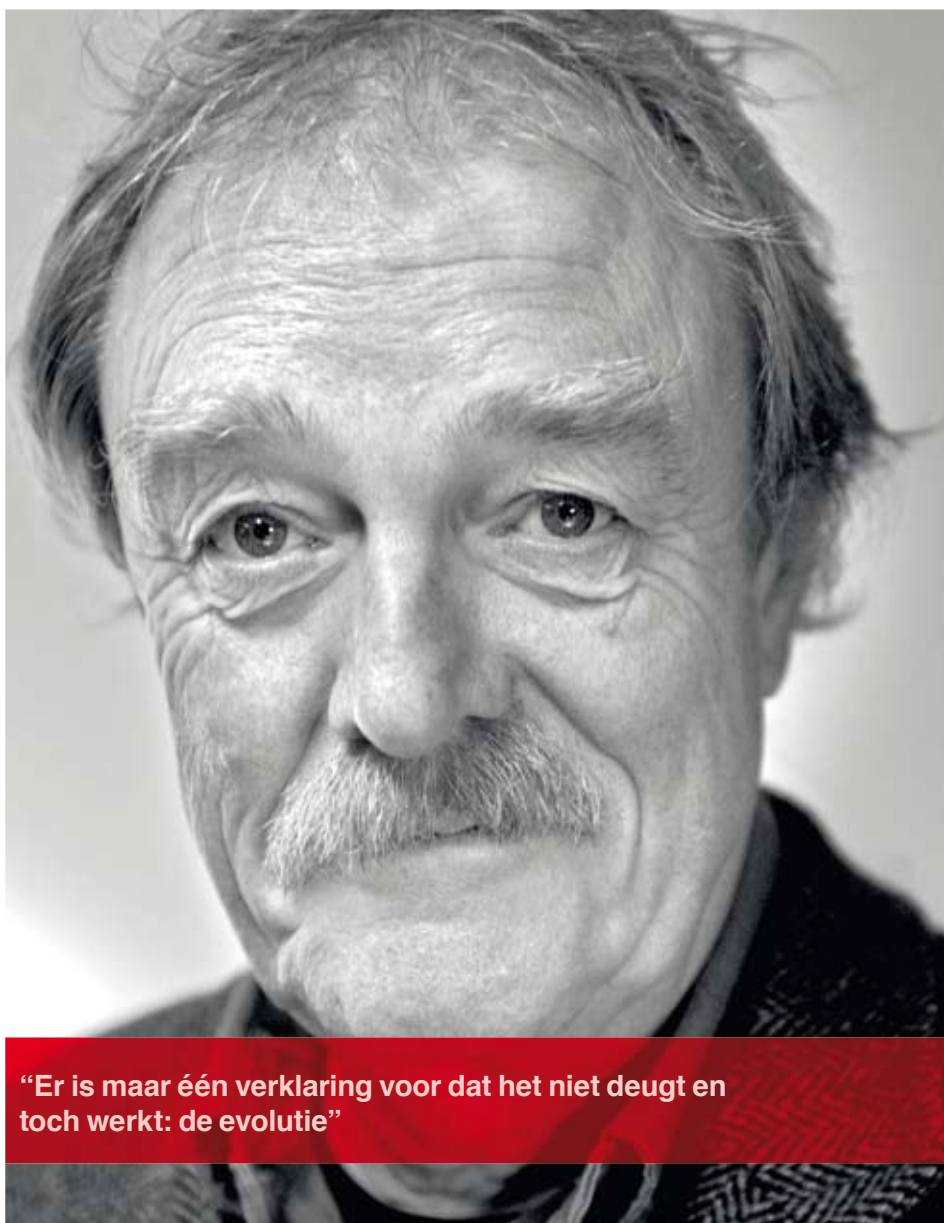
"De evolutieleer gaat over de ontwikkeling. Van het allereerste begin weten wij nog

steeds bijna niks. Biologie begint per definitie bij het eerste leven. Wat Darwin beweert, is dat jij en ik, maar ook mijnheer Balkenende, het kikkervisje en het griepvirus allemaal afstammen van de ene, allereerste oer cel. Wij zijn allemaal familie van elkaar. Voor Darwin was de biologie een soort rariteitenkabinet: veel leuke verhalen, maar het hing als los zand aan elkaar. Vóór Darwin werd de ordening door god verschaft, hij was immers de schepper met een bedoeling. Ná Darwin weten we dat er een organisch verband bestaat tussen alles wat leeft. Als er geen vak geschiedenis zou zijn, zou je niet begrijpen waarom er landen zijn, waarom ze de vormen hebben die ze hebben, waarom er koningen zijn. Weet je iets van geschiedenis, dan weet je dat de koningin afstamt van haar voorvaderen, met een bastaard hier en een bastaard daar,

iemand de kop afgeslagen, allemaal niet fraai. Nou, evolutie is niets anders dan geschiedenis."

Hoe verklaar je dat er in bepaalde kringen sprake is van een soort opleving van het creationisme?

"Het is nooit weggeweest. Het is altijd de hoofdstroming geweest en dat zal het ook blijven. Vervelend bijeffect van het Darwinjaar is geweest dat er meer aandacht voor het creationisme was dan gewenst. Overal hebben ze hun prietpraat weer kunnen verkopen. In deze tijd van ietsisme vinden veel programmamakers dat toch wel interessant. Wij biologen kunnen daar slechts de rede tegenover stellen. En die is voor de meeste mensen niet interessant. Mensen hebben de neiging om alleen te willen luisteren naar wat ze willen horen."

"Er is maar één verklaring voor dat het niet deugt en toch werkt: de evolutie"

Wij hebben beiden op een katholieke school gezeten, maar daar werd het creationisme toch niet gepredikt.

“Er is een boekje: Darwin in domineesland. Het is het leerzaamste boekje van het hele Darwinjaar. Het geeft inzicht in de verschillende wijzen waarop katholieken en protestanten om zijn gegaan met de evolutieleer. Toen al die dingen van en over Darwin bekend werden hadden de katholieken een paus, Leo XIII, die daar allemaal niet zo mee zat. Kijk, katholieken zeggen: we pakken eerst een pilsje. En dan kijken ze er nog eens naar en dan zeggen ze: het valt allemaal reuze mee. Neem de jezuïet en antropoloog Teilhard de Jardin, al in de jaren twintig van de vorige eeuw een pleitbezorger van de gedachte dat de mens afstamt van de aap. De protestanten echter – dat zijn meer van die zelfdenkers – die hadden wel door dat het scheppingsverhaal en de evolutieleer op geen enkele wijze met elkaar te verzoenen zijn.”

Vind je dat de wetenschap de plaats in de samenleving heeft die ze verdient?

“Ik vind de wetenschap een bron van plezier. Net als cultuur, kunst, en muziek. Kun je je een maatschappij zonder muziek voorstellen? Zeker, maar je kunt je geen mens voorstellen zonder muziek. In diezelfde graven waar je die wieroekvaatjes vindt, vind je fluitjes en trommeltjes. De zucht naar een opperwezen, de zucht naar muziek, de zucht naar kennis is ons aangeboren. Al is vaak de kennis van vandaag de prietpraat van morgen.”

De blootlegging van het menselijk genoom is toch een enorme doorbraak. En wat te denken van onze groeiende kennis van de werking van de hersenen. Dat is morgen toch geen prietpraat?

“In Darwins leer zat één groot gat, en dat was de erfelijkheid. In de jaren dertig waren er drie topbiologen en die hebben met behulp van de genetica het gat in de evolutieleer gedicht. In de jaren vijftig en zestig hebben we het DNA ontrafeld. Nu zijn we op het punt dat we de genen kennen, dat we er een uit kunnen halen en ergens anders in stoppen. We kunnen genen ‘aan’ en ‘uit’ zetten. We zijn ongehoord veel wijzer geworden op het gebied van de genetica. En het grappige is: alles wat we de afgelopen eeuw ontdekt hebben, schraagt de theorie van Darwin.”

Sommige mensen zien in al die ontdekkingen juist een bevestiging voor de stelling dat god de natuur geschapen heeft. Zoveel schoonheid.

“Dat is een heel oude opvatting. Die theorie zegt: er zijn twee openbaringen. De ene is de bijbel, en de andere is de natuur. En als je net zo goed in de natuur ‘leest’ als in de bijbel, dan herken je overal de hand van god. Deze opvatting is vrij eenvoudig te weerleggen, want als je echt in de natuur gaat kijken dan blijkt er van alles juist niet te kloppen. Er is maar één verklaring voor het feit dat het niet deugt en toch werkt, en dat is de evolutie.”

Ontlokt de bestudering van de evolutie nog wel eens bewondering of verwondering bij je, een minzame lach?

“Het schoolvoorbeeld is het antwoord op de vraag hoe de veren zijn ontstaan bij de vogel? Veren zijn immers nodig voor de vleugels, en die zijn weer nodig om te kunnen vliegen. Maar waarschijnlijk zijn die veren niet ontstaan om te vliegen, maar bijvoorbeeld om lichaamswarmte vast te houden. Maar er zijn ook theorieën die zeggen dat het om een geslachtskenmerk gaat, zoals het gewei bij herten. Daar zijn we dus nog niet helemaal uit. Maar waar ik zelf echt met verwondering naar kijk, zijn de nieuwe inzichten met betrekking tot de genen en het feit dat we daar ook iets mee kunnen. Het gen dat bij een vogel ervoor zorgt dat zijn pootjes en vleugels op de juiste plaats zitten, zorgt er bij ons voor dat je armen aan je schouders zitten en je benen aan je bekken en niet andersom. Hoe verder we graven en hoe meer we weten, hoe harder de rots wordt waarop de evolutieleer is gebaseerd.”

Professor Swaab zegt, kort samengevat: we zijn onze hersenen. Kun je je voorstellen dat mensen moeite hebben met die gedachte?

“De centrale vraag is voor iedereen: wie ben ik? Sommigen zeggen dan: we hebben een lichaam, maar we zijn een geest. Ik heb een aardig experiment. We beginnen met ‘n arm af te hakken. Ben ik dan nog steeds mezelf? Ja. Andere arm er ook af. Ik ben nog steeds ik. Dan de benen eraf en ik ben nog steeds dezelfde. Dan scheiden we de romp en het hoofd. De hart- en longfunctie laten we overnemen door machines. Je bent nog steeds jezelf. De hersenen vormen ons ‘ik’. Het lichaam is een soort bijzetteltje waar

de computer met onze hersenen op staat. Over onze hersenen zijn nog heel veel vragen, omdat er over de precieze werking nog heel veel onduidelijk is. We hebben tegenwoordig wel de scan, maar die heeft ons nog lang niet alle antwoorden gegeven. De werking van de hersenen is diffuus. Het is als met muziek. Je kunt wel in een bepaalde volgorde tonen aanslaan op een piano, maar dan heb je nog geen muziek. We zijn zeker op de goede weg met het hersenonderzoek. Het werpt de ene na de andere vrucht af, maar we zijn er nog lang niet.”

Kun je zeggen dat ons gedrag eigenlijk voor een groot deel besloten ligt in wie we zijn, in onze genetische bagage?

“Dat kun je zeggen.”

In hoeverre kun je dan iemand verantwoordelijk houden voor zijn gedrag? Ook als het asociaal of zelfs crimineel is?

“Dat is ook moeilijk. Neem een gezin met vijf kinderen. Ze hebben vaak dezelfde opvoeding genoten, maar de uitkomst is verschillend. Dat kan alleen maar komen door de verschillende genetische bagage. Door de nieuwe inzichten die we hebben ontwikkeld, komt de eugenetica weer in beeld. Voor de Tweede Wereldoorlog was het gewoon om daarover te praten, terwijl er volstrekt te weinig inzicht bestond. De eugenetica is natuurlijk in discrediet geraakt door de wandaden van Hitler-Duitsland. Maar het is een logisch vervolg op professor Swaab, zal ik maar zeggen. Mag ik er in ieder geval op wijzen dat Hitler geen product was van de eugenetica.”

Wat kan de opvoeding bijdragen aan een goede ontwikkeling? En moeten de opvoeders niet opgevoed worden?

“In z’n algemeenheid wordt de betekenis van opvoeding overschat. Mensen moeten beseffen dat tot de bevalling die foetus het helemaal zelf gedaan heeft, in dat donkere holletje. Na de geboorte denken we dat we dan de regie in handen moeten nemen, terwijl er een aantal ontwikkelingsstadia zijn die automatisch in een vooraf vaststaande volgorde worden doorlopen. Het kan geen kwaad als ouders daar meer over weten, zodat ze kinderen niet als kleine volwassenen behandelen. Een betere wereld begint met betere ouders.”

SP-wethouder Willem Bouman: "Nu bouwen we voor de wensen van inwoners van Doesburg, en dat betekent veel betaalbare woningen"

In Doesburg bouwen ze betaalbaar **Het kan dus wel!**

De nieuw te bouwen wijk Beinum-West in Doesburg is de samenleving van de toekomst, meent SP-wethouder Willem Bouman. Uniek is dat driekwart van de woningen onder de noemer betaalbaar valt en dat er geen projectontwikkelaar aan te pas komt. Bouman: "Als we dit hier realiseren, doen we iets heel goeds."

In de fraaie vergaderzaal van het monumentale Doesburgse stadhuis glunderen projectwethouder Frans Hofman (D66) en ambtelijk projectleider André Putker van trots. Op de grote tafel staat de laptop klaar met een flitsende presentatie van de nieuw te bouwen wijk Beinum-West. Als het aan hen ligt, gaat de eerste spade morgen de grond in, of liever nog vandaag. Maar ja, de zaak ligt even stil, op last van de rechter. "Daar komen we zo op," zegt Putker, "eerst het plan." Doesburg gaat een wijk bouwen waar driekwart van de woningen in de categorie goedkope en betaalbare woningen valt: ruime eengezinswoningen voor 145.000 euro en tweekappers voor 172.000 euro.

Vijfenzeventig procent van alle woningen is koopwoning. Een kwart zal bestaan uit vrije kavels, die in de wijk liggen. Een perfecte mix van alle doelgroepen, een "samenleving van de toekomst", zoals wethouder Willem Bouman van Volkshuisvesting zegt. Ook nog eens een wijk die ruim is van opzet en waar gedacht is aan groen en speelmogelijkheden.

"Als gemeente niet uit onmacht achter de projectontwikkelaars aanlopen"

Willem Bouman is bijna acht jaar wethouder in Doesburg: "We hadden

daarvóór steeds een paarse of een CDA/VVD-meerderheid. Hun redenering was dat er in Doesburg verhoudingsgewijs veel te veel sociale huurwoningen waren. Om meer op het landelijk gemiddelde te komen, moesten er meer welgestelde mensen naar Doesburg gelokt worden door middel van dure woningbouw. Ik heb dat altijd een zeer bedenkelijke bevolkingspolitiek gevonden. Je kunt wel raden wat het gevolg daarvan is: nieuwe dure wijken, die erg eenzijdig samengesteld zijn en tegelijk Doesburgers met een minder dikke portemonnee die nóg langer op een betaalbare woning moeten wachten. Nu bouwen we voor de wensen van inwoners van Doesburg, en dat betekent veel

betaalbare woningen – zowel huur als koop. In Beinum-West zijn het relatief veel koopwoningen; in bestaande wijken zorgen we voor meer huurwoningen. Echt een breuk met het verleden.”

Nog voordat er ook maar een huis staat, krijgen de Doesburgers verzoeken van andere gemeenten in de regio en van woningbouwcorporaties om hun succesverhaal te komen vertellen. Want hoe krijg je zo'n kwaliteit-prijsverhouding voor elkaar? “Eigen grond, dat is de eerste stap”, zeggen ze in Doesburg. “Kijk,” legt Hofman uit, “als je met een projectontwikkelaar in zee gaat, lukt dit niet. Die wil overal winst op maken. Dat begint al met de grond. Die heeft hij in eigendom en verkoopt-ie met winst aan de bouwpoet van zijn eigen bedrijf. Als gemeente zie je dit soort interne transacties vaak niet eens. Vervolgens moet er winst worden gemaakt op de woningen, die tegen marktwaarde worden verkocht. Terwijl wij nu tegen kostprijs verkopen.” Dat klinkt simpel, maar er komt nog heel wat meer bij kijken, zoals een goede samenwerking met een woningcorporatie, een doortimmerd stedenbouwkundig plan, inspraak van de bevolking en een bijzonder proces van aanbesteding van de bouw. “Dat hebben wij als gemeente allemaal in eigen hand gehouden”, verklaart Hofman. “Het komt erop aan dat je als kleine gemeente zélf genoeg kennis hebt”, valt Willem Bouman zijn collega bij. “Vaak zie je dat gemeentes uit onmacht maar achter de projectontwikkelaars aan lopen. Dat wilden wij niet.”

Met het aantreden van het nieuwe college, drieënhalft jaar geleden, is de Wet voorskracht gemeenten (Wvg) opgelegd aan het gebied in Beinum-West. Putker: “Hiermee voorkom je dat projectontwikkelaars er grond aankopen. Grondeigenaren die hun bezit willen verkopen, zijn verplicht dit eerst aan de gemeente Doesburg aan te bieden. De gemeente bezat al een stuk grond in Beinum-West en heeft voor bijna 1 miljoen euro terrein bijgekocht van boeren.” Hiermee kwam de weg vrij om gehoor te geven aan de wens van het college om tweehonderd betaalbare woningen te bouwen”, vult Hofman aan. “Vanaf toen is het snel gegaan”, laat Putker zien. Er is een structuurplan gemaakt voor het gebied, waarbij onderzoek is gedaan naar alle aspecten, zoals bodem, water, geluidsoverlast, bedrijvig-

heid, milieu, noem maar op. Daaruit kwam onder andere dat het raadzaam was zo ver mogelijk van het beschermde natuurgebied bij de IJssel en de uiterwaarden weg te blijven en dichterbij bestaande bebouwing aan te sluiten. Ook is er door bureau Companen onderzoek gedaan naar de demografische ontwikkeling van Doesburg en de regio, om de woonbehoefte tot 2020 vast te stellen.

De conclusie luidde dat er ongeveer vijfhonderd woningen nodig waren, waarvan een deel in de vorm van eengezinswoningen in het buitengebied. Die komen in Beinum-West. De overige woningen, waaronder ook appartementen, komen dichterbij de binnenstad.”

“Wat je niet moet vergeten,” meent Hofman, “is dat er tegenwoordig minder mensen in één huis wonen. Ook daardoor heb je meer woningen nodig.” De behoefte aan woningen voor starters is evident. Hofman: “In Doesburg dreigt vergrijzing. Voor jonge mensen zijn er geen betaalbare woningen, dus trekken ze weg. Dat leidt er weer toe dat het voorzieningenniveau terugloopt. Winkels verdwijnen bij gebrek aan voldoende klandizie. Als het aan hen lag, zouden we nog meer bouwen.”

“Ze concurreerden dus niet op prijs, maar op kwaliteit”

Tegenstanders van de nieuwe wijk voeren aan dat er maar acht nieuwe woningen per jaar nodig zijn om aan de lokale behoefte te voldoen. “Onzin”, menen de mensen van de gemeente. “Het onderzoek van Companen deugt. Van de honderd inschrijvingen tot nu toe voor Beinum-

West komen de meeste van Doesburgers. Daarnaast zijn er mensen uit de regio die hier willen wonen. Dat zijn vaak jongeren, die eerder tegen hun zin zijn weggegaan en nu de kans aangrijpen om terug te komen.”

In Beinum-West krijgen inwoners van Doesburg en mensen met een economische binding wel voorrang bij de toewijzing. Bouman: “Wat wij in feite doen is investeren in de mensen van Doesburg. We komen tegemoet aan de woonwensen van de Doesburgers zelf. We hebben afscheid genomen van de oude politiek.”

De gemeente legde contact met woningcorporatie Woonservice IJsselland, die de woningen moest gaan ontwikkelen en verkopen. Vooral de opdracht aan potentiële bouwers was uniek, volgens Hofman: “Uit een lange lijst hebben we zes bouwers uitgenodigd op een gezamenlijke bijeenkomst. Dat vonden ze al raar, want normaal voer je een-op-een-gesprekken. Nog vreemder was dat we hen vroegen een ontwerp te maken op basis van een al vastgestelde prijs. Ze concurreerden dus niet op prijs, maar op kwaliteit. Het beste ontwerp zou winnen. Er is niemand die dat zo doet, daarin zijn we absoluut uniek.”

Voor de beoordeling van de ontwerpen stelde de gemeente een ‘kwaliteitsteam’ samen. Naast vertegenwoordigers van gemeente en IJsselland was ook de welstandscommissie vertegenwoordigd. Putker: “Nu eens niet als waakhond achteraf, die een ontwerp moet goedkeuren, maar juist vooraf als mede-beoordelaar. Ook dat is efficiënter.”

D66-wethouder Frans Hofman (links) en André Putker van de gemeente(rechts) zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van het plan voor Beinum-West

“Deze wijk is voor ons de enige kans om in Doesburg te blijven wonen.”

Uiteindelijk kwam De Veluwezoom Didam als winnaar uit de bus. “Die had de meeste punten weten te scoren op zaken als duurzaamheid, marktwaarde en beeldkwaliteit”, zegt Putker. In het voorjaar van 2009 startte IJsselland de inschrijving voor woningen. En op 1 november zou de bouw beginnen. Die is nu uitgesteld in afwachting van een rechtszitting: de Stichting tot Behoud van de Stadswelden vecht de rechtmatigheid aan van de ontheffing van de Flora- en faunawet die de gemeente heeft gekregen. De stichting verzet zich heftig tegen de bouw van woningen die een einde maken aan het vrije uitzicht van een aantal bewoners van de reeds bestaande wijk in Beinum. “Ze voeren alles aan”, verzucht Putker, “van verlies van uitzicht, aantasting van privacy, daling van de waarde van hun huis tot het schenden van de broedplaats van een steenuil.” Willem Bouman: “Hun goed recht, maar ik ga ervan uit dat het om uitstel gaat en niet om afstel. Van tevoren hebben we omwonenden en toekomstige bewoners betrokken bij de plannen. Daar is bijvoorbeeld uitgekomen dat er veel groen komt tussen de bestaande en de nieuwe wijk. Dat was ook een breuk met het verleden: mensen in een vroeg stadium écht betrekken.”

In het moderne kantoor van Woonservice IJsselland vertelt vastgoedmanager Rik ter Welle dat de gemeente en zijn corporatie een echt team zijn geworden na het vaststellen van de grondprijs. “Al meteen gingen de onderhandelingen daarover.

Dat vond ik wel jammer, ik had het liever eerst gehad over zaken als energiebesparing en duurzaamheid. We waren wel snel akkoord over het bouwen tegen stichtingskosten. Door huizen te verkopen met Koopgarant, geven we 20 tot 35 procent korting op de marktwaarde. Wanneer een eigenaar zijn woning wil verkopen, moet hij dat doen aan ons. Is de woning meer waard geworden, of minder, dan verdelen we het verschil. Zo kunnen we woningen behouden voor de doelgroep. Als corporatie zijn wij de ontwikkelaar. Vroeger was een corporatie vooral taakstellend: hij moest huizen bouwen. In Doesburg zijn wij eigenlijk de enige corporatie, met een bestand van tweeduizend woningen.” Ter Welle is enthousiast over de “optimale samenwerking met de gemeente”, waarvan beide partijen veel hebben geleerd. “Vaak lopen projecten vast op knelpunten in de samenwerking”, weet hij. Ter Welle is tevreden over de manier van selectie van een bouwer. “Je moet wel vertrouwen dat ze de gangbare kwaliteit leveren, want in details kun je niets veranderen.”

Woningbouw als antwoord op de crisis

Het beoogde terrein straalt deze nazomerse dag een vredige landelijkheid uit. Aan de ene kant begrensd door vrijstaande huizen van de al bestaande wijk, aan de andere kant door het land van boer Breukink en de Provinciale Weg. “Deze bomen en deze sloot,” wijst Ter Welle,

“laten we natuurlijk zoals het is. Het vormt een perfecte groene afscheiding. Ook in de wijk komt veel groen. Volgens Ter Welle zal de verkoop van de huizen geen probleem zijn, ook niet in deze crisistijd. “Als we dit niet kunnen vermarkten, is er in Nederland een groot probleem”, meent hij. Net als Willem Bouman ziet hij dit project eerder als een antwoord op de crisis. “Je haalt met deze wijze van betaalbaar bouwen de scherpe pieken en dalen in de markt weg”, verklaart Bouman: “Als we dit hier realiseren, doen we iets heel goeds.” Dat vinden zeker ook de potentiële kopers, zoals John Reinders en Lonneke Schoonen. Het stel heeft trouwplannen en een kindwens. “Deze wijk is voor ons de enige kans om in Doesburg te blijven wonen. Want hier zijn geen betaalbare woningen voor starters.” Ze huren nu een bovenwoning van een particulier, maar moeten er binnenkort uit. “De eigenaar wil het huis zelf in gebruik nemen. We hopen dus dat er snel gebouwd gaat worden.” Dat de bouw nu stil ligt, baart hen wel zorgen. “Het maakt je onzeker”, meent Schoonen. Ze begrijpen de tegenstanders wel, want sommige verliezen hun vrije uitzicht. “Maar het is belangrijk dat jonge mensen in Doesburg kunnen blijven, anders verdwijnen hier alle voorzieningen.” ●

Tekst Maja Haanskorff
Foto's Rob Voss

“1981, toen werd ik geboren!”

Tijdens de campagne voor de raadsverkiezingen zijn de lokale lijsttrekkers het gezicht van de partij. Sommige van die gezichten zijn nieuw, andere kennen we al heel wat langer. Jorine Dirks uit Rheden en Spencer Zeegers uit Uden zijn twee van die nummers 1.

Zij: een jonge ambitieuze vrouw van 28, die voor het eerst meedoet aan de gemeenteraadsverkiezingen. Hij: een trotse opa van 55 die al voor de achtste keer de lijst aanvoert. Daarmee behoort Spencer Zeegers volgens zichzelf tot de dinosauriërs van de SP. “In ‘81 ben ik gekozen als lijsttrekker en het jaar daarop kwam ik voor het eerst in de raad. Sindsdien ben ik iedere keer weer door het bestuur voorgedragen.” Na zijn achtste verkiezing tot lijsttrekker ontving hij ook nog de Zilveren Tomaat, een SP-onderscheiding. Voor de Rhedense leden was Jorine Dirks net zo’n voor de hand liggende keuze. “Als voorzitter heb ik al een tijdje de afdeling geleid, dus dit was een logisch vervolg.” Er valt haar wel meteen iets op aan het verhaal van Zeegers: “1981, toen werd ik geboren!”

Als nummer 1 op de lijst zullen Zeegers en Dirks tot aan de verkiezingen overstelpt worden met debatten, interviews en andere campagneactiviteiten. Als fractievoorzitter zullen ze ook na de verkiezingen het boegbeeld van de fractie blijven. Dat moeten ze dan ook

nog zien te combineren met werk en thuisfront. Zeegers is beleidsmedewerker bij een organisatie voor geestelijke gezondheidszorg en sinds drie jaar opa. “Het oppassen op maandagmiddag is heilig, want vroeger ben ik veel van huis geweest door mijn *drive*. Natuurlijk houd ik ook van huisje, boompje, beestje, maar als je ziet hoeveel ellende er in de wereld is, wil je daar ook iets aan doen.” Dirks werkt vier dagen in de week als docent klassieke talen en doet er ook nog een studie Griekse en Latijnse taal en cultuur naast. “Het is eigenlijk te veel. Maar zolang er 24 uur in een dag gaan, moet het lukken.”

De verkiezingsavond op 3 maart wordt volgens beide lijsttrekkers een feestavond. De Rhedense fractie heeft een zware periode achter de rug, omdat hun eerste collegedeelname misliep. In de nieuwe raad hoopt Dirks op een groei van drie naar vier of vijf zetels. In Uden is de SP met zes van de zevenentwintig zetels de grootste partij, maar dat tempert de ambities evenmin. “Winst is mogelijk, we kunnen best doorgroeien

naar zeven zetels.” De stemming is weleens anders geweest in de Brabantse afdeling. “Tussen 1998 en 2002 zaten we in het college, maar vervolgens verloren we twee zetels bij de verkiezingen. We waren zo druk met de raad en het college dat we het contact met de bewoners verloren.” Dirks herkent deze valkuil helemaal: “We waren een frisse nieuwe afdeling, maar ook in Rheden hadden we daar na één jaar al last van. Sindsdien zijn we weer heel actief en we hebben een groot bestuur, waarvan de meeste leden niet de raad in willen. Dus dat gaat ons niet nog een keer gebeuren.”

Aan het einde van hun gesprek willen de twee lijsttrekkers graag nog een tip met iedereen delen. “Als iedere Tribunelezer vanaf nu bij verjaardagsfeestjes en op het werk vijf stemmen regelt, krijgen we er heel veel stemmen bij. En het mooie is dat iedereen dit kan doen. Een poster voor je raam hangen helpt uiteraard ook enorm!”

Tekst Jola van Dijk
Foto Rob Voss

Vijfhonderd SP'ers in de Tweede Kamer

De nachtmerrie van rechts voltrok zich op zaterdag 28 november: niet vijftientig maar vijfhonderd SP'ers bestormden de Tweede Kamer. Alle nieuwe leden van het afgelopen jaar waren uitgenodigd in Den Haag.

Het Tweede Kamergebouw wordt geregeerd door de waan van de dag, maar ademt tegelijkertijd de historie van de Nederlandse democratie. Zij het soms op plaatsen waar je het niet verwacht. “Hiernaast is de oude vergaderzaal van de Tweede Kamer,” vertelt Sjoerd Uitslag, “maar hier in de rooksalon werden de echte deals gesloten en verbondjes gesmeed. Wanneer de bolknak was uit-gemaakt voerden de heren hun toneelstukje voor de bühne op.”

Trap op trap af gaat het van het oude Binnenhof naar de plenaire zaal, die in Nova veel groter lijkt. En naar de Handelingenkamer, die met de metalen wenteltrap en vele boekenkasten nog het meeste weg heeft van de bibliotheek uit de Harry Potterfilms. Ieder boek dat een Kamerlid nodig heeft, kan worden besteld en komt enkele dagen later binnen. “Ooit wilde ik iets nazoeken in het Handboek Soldaat”, herinnert Kamerlid Harry van Bommel zich. “Dat werd vroeger aan alle dienstplichtige militairen uitgereikt en bevat onder meer adviezen als ‘op de grond gaan liggen bij een atoomaanval’,

maar ook veel nuttige zaken. Het was niet in de collectie, dus vulde ik een kaartje in om het te bestellen. Het boek bleek staatsgeheim te zijn, dus moest een procedure gestart worden. Veel te laat kreeg ik het vertrouwelijk ter inzage. Inmiddels had ik het zelf al lang te pakken want het ligt voor een euro bij De Slegte.”

65 blijft 65 trekt nieuwe leden aan

Tijdens de picknicklunch vuren de kersverse SP'ers vragen af op de Kamerleden. “Er is veel mis in de tandzorg”, zegt woordvoerder zorg Henk van Gerven, kauwend op een krentenbol. De inspectie op niet-verzekerde zorg is heel slecht. Privé of niet, alle zorg moet veilig zijn. Sowieso moet tandzorg terug in het pakket.” “Het is een ontzettend leuke, informatieve dag”, zegt Ira Honings. De Haagse werd een halfjaar geleden lid, naar aanleiding van de 65 blijft 65-actie, en volgt nu de cursus politieke basisvorming. “Ik was nog nooit in de Tweede Kamer geweest en het is erg interessant om het eens in het echt te

zien en de Kamerleden persoonlijk te spreken.”

Ook Anwar Ghirouwal uit het Limburgse Gennep noemt 65 blijft 65 als reden om zich aan te sluiten bij de SP. “In je eentje begin je daar niets tegen,” zegt hij, “maar binnen een partij kun je een vuist maken.” In de Thorbeckezaal veegt onderwijswoordvoerder Jasper van Dijk de vloer aan met de uitverkoop van Nederland. “We staan voor de publieke zaak”, zegt hij ferm: “Voor onderwijs, voor zorg, voor dat wat van ons allemaal is.” Dat klinkt de heer Van de Vlier uit Nieuwerkerk aan den IJssel als muziek in de oren. “Miljoenen gaan er naar de JSF, maar voor mijn moeder in het verpleeghuis is geen geld.” De dag wordt afgesloten met een vlam-mende speech van fractievoorzitter Agnes Kant en een dito optreden van Bob Fosko: “Blijf niet mokkend aan de kant staan, stel een daad en toon je moed. Laat je woede hand in hand gaan met het goede dat je doet. Doe mee, met de SP!”

Tekst Christine de Vos
Foto Bas Stoffelsen

Volksvertegenwoordigers aan het woord

Afdrachtregeling: “Eerlijk en solidair”

‘Salaris SP’ers niet meer naar partij’, kopten de kranten onlangs. Deze maand wordt het wetsvoorstel, dat een verbod van de SP-afdrachtregeling behelst, behandeld in de Tweede Kamer. Wat vinden SP-volksvertegenwoordigers er zelf van?

Minister Ter Horst (PvdA) wil omwille van de ‘onafhankelijkheid van politici’ wettelijk verbieden dat overheden vergoedingen van politici rechtstreeks naar hun partij overmaken. Dat zou betekenen dat de SP-afdrachtregeling, die al bestaat sinds de partij voor het eerst in de gemeenteraden kwam, haar langste tijd gehad heeft.

Het Overijsselse Statenlid Jean Rouwet (68) hoeft niet lang na te denken over een reactie: “Wat staat als volksvertegenwoordiger centraal: het baantje of het doel waarvoor je de politiek in gegaan bent? Voor mij nog altijd dat laatste.” De afdrachtregeling van de SP is volgens Rouwet inherent aan het feit dat de SP anders opereert dan andere partijen. “Bij de SP gaat het om de wisselwerking tussen actie en fractie; beide zijn van wezenlijk belang. In die zin zijn gekozen volksvertegenwoordigers niet belangrijker dan andere partijleden die zich actief inzetten.” Het nieuwbakken raadslid Linda Hogema uit Horst aan de Maas beaamt dat. “Uit ervaring weet ik dat SP-raadsleden niet per definitie meer tijd aan het raadswerk besteden dan andere actieve leden. Een afdelingsvoorzitter, bijvoorbeeld, werkt in de regel heel hard. Het zou niet eerlijk zijn als het ene actieve lid wel, en het andere niet betaald krijgt.”

Jessica van Ruitenburch (29) staat hoog op de Rotterdamse kandidatenlijst voor de komende raadsverkiezingen. “Ik vind het vooral een eer om volksvertegenwoordiger te zijn”, zegt ze. “Een vergoeding heb ik daar niet voor nodig. Kijk, bij de SP doen wij dingen nou eenmaal anders en daar sta ik achter.” Zou ze zich ook kandidaat gesteld hebben als de SP géén afdracht-

regeling zou hebben? “De afdrachtregeling was voor mij juist een van de redenen om lid te worden; het is een heel wezenlijk onderdeel van de partij. Dus die vraag is niet aan de orde.”

“Een verbod levert niks op, behalve extra rompslomp”

Hoewel de geïnterviewden aangeven dat er wleens discussies zijn over details, blijkt de steun voor de afdrachtregeling groot. Daarom tekenen SP-volksvertegenwoordigers een ‘overeenkomst van cessie’: ze machtigen de gemeentelijke, provinciale of landelijke overheid om hun salaris aan de partij over te maken. Kamerleden krijgen daar van de partij een modaal inkomen voor terug, Staten- en raadsleden een onkostenvergoeding.

“Ik vraag me af waar de minister zich mee bemoeit”, zegt raads- en Statenlid Sohela Hosseini uit het Noord-Brabantse Boxmeer. “Het is een zaak van de partij

en van niemand anders. Als ik besluit om geld aan een goed doel te geven, moet ik dat immers ook zelf weten. Voor de afdrachtregeling heb ik eveneens zelf gekozen.” Hosseini staat voor 3 maart opnieuw voor Boxmeer op de lijst. Linda Hogema: “De afdrachtregeling is ook een goed middel om gelukzoekers buiten de deur te houden. Mensen die hun eigen belang vooropstellen, weten meteen wat ze aan de partij hebben. Niks.” Kamerlid Hugo Polderman: “Als de minister haar zin krijgt, zou dat betekenen dat ik het deel van mijn salaris dat ik nu afdraag straks toch weer aan de partij ga overmaken. Een verbod levert dus niks op. Behalve extra rompslomp.”

Tekst Rob Janssen

RAMMELEND WETSVOORSTEL

“Het is een puur politieke wet, die ook nog eens rammelt”, zegt SP-Kamerlid Ronald van Raak, woordvoerder Binnenlandse Zaken, over het wetsvoorstel dat minister Ter Horst door de Kamer wil loodsen. “Puur politiek, omdat alleen de afdrachtregeling van de SP onder de loep wordt genomen; niet die van andere partijen. Verder heeft de Raad van State aangegeven dat de regering niet uitlegt waarom de afdrachtregeling van de SP in strijd zou zijn met de wet. Het wetsvoorstel rammelt dus”, aldus Van Raak. “Ter Horst wil illegaal maken wat legaal is. Waarom? Partijtje pesten. Meer niet.”

Plastic held op sokken

Vanaf deze maand moet kunststof verpakkingsafval gescheiden worden van de rest van het huishoudelijk afval. 'Plastic Heroes' heet de campagne die dat moet bevorderen. Doeltreffend, of too little too late?

400.000 ton. Dat is het totaalgewicht dat Nederland jaarlijks aan kunststof- en plasticverpakkingen weggooit. Daarbij kunnen we denken aan drankflesjes, shampooflacons, patatbakjes, boterkuipjes en folie. Om deze afvalberg te verminderen moeten we die verpakkingen sinds 1 januari scheiden van de rest van het huishoudelijk afval, zo staat in de overeenkomst tussen de overheid, de Nederlandse gemeenten en de verpakkingindustrie. Daartoe startte de overheid onder het motto *Plastic Heroes* een grootscheepse campagne. Een stoer oranje plastic poppetje met de handen in de zij werd gelanceerd, begeleid door de tekst: 'Plastic afval kun je beter scheiden'. Ongetwijfeld, maar het hoe en waarom bleef onduidelijk.

Jannie Visscher, wethouder in Groningen, ziet niets in genoemde overeenkomst. Ten eerste zijn er praktische problemen: "We hebben in de binnenstad van Groningen zoveel mogelijk ondergrondse containers voor huishoudelijk afval. Daar kan geen container meer bij voor plastic afval, er is gewoon geen plaats voor." Een structurele oplossing voor het afvalprobleem levert de overeenkomst volgens Visscher

evenmin: "In mijn ogen is het dweilen met de kraan open: er is geen enkele prikkel om afvalproductie te voorkomen, ook niet om over te schakelen op meer milieuvriendelijke verpakkingen. Wij hebben gepleit voor brongerichte maatregelen, zoals statiegeld. Alleen daarmee maak je het probleem kleiner. Visscher verwijst naar een afgelopen najaar gehouden congres van de VAOP, een vereniging van 175 gemeenten die de krachten bundelt bij de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. "Daar werd gevraagd wie er voor statiegeld was. Dat wilde de hele zaal. Maar ik vrees dat het statiegeld er niet komt. De rijksoverheid, het ministerie van VROM, heeft helaas te veel macht gegeven aan het bedrijfsleven, dat geen statiegeld wil. De huidige gang van zaken is niet goed voor het milieu, wel voor de portemonnee van het bedrijfsleven."

Succesvolle methode stuit op kritiek van het bedrijfsleven

De gemeente kan kunststof of plastic scheiden door het huis-aan-huis in te zamelen, door aparte containers te

plaatsen of via de zoge-heten nascheiding. De gemeenten Grootegast, Leek en Marum kregen tijdens het VAOP-congres de Recycling Award voor hun milieuzak, omdat ze daarmee een recordomvang inzamelen. Ruim negen van de tien inwoners doen mee. Maar uitgerekend deze succesvolle methode stuit op kritiek van het bedrijfsleven, omdat in de milieuzak ook sappakken worden verzameld. Daarom krijgt de gemeente hiervoor een lagere vergoeding dan gebruikelijk voor kunststof afval. "Eén methode is de plastics achteraf uit het afval te halen met onze moderne scheidingstechnieken", leggen Leon Dirrix en Carlijn Lahaye van Essent Milieu uit: "Het wordt betaald uit de in 2008 ingevoerde Verpakkingenbelasting. Op iedere plastic verpakking of draagtasje zit een kleine belasting. Het geld gaat naar het opgerichte Afvalfonds, dat beheerd wordt door de Vereniging Nederlandse Gemeenten en Nedvang. Dat staat voor 'Nederland Van Afval Naar Grondstoffen'. Nedvang is opgetuigd door de verpakkingindustrie om het verpakkingenbesluit uit te voeren. De gemeenten konden kiezen voor scheiding achteraf, zoals Essent Milieu dat doet, maar dan moesten ze wel voor 1 maart van dit jaar een contract hebben afgesloten met een installatie die op 1 mei 2009 zou werken met bewezen technieken." Vooruitlopend op het overheidsbeleid heeft Essent Milieu in Groningen een nascheidingsinstallatie gebouwd en twee jaar geleden begon het bedrijf daar

Lopende banden

De scheidingsinstallatie van Essent Milieu te Groningen valt op door verschillende lopende banden en ronddraaiende trommels waar huisvuil doorheen gaat. In een stoffige, industriële omgeving als deze is een helm op het hoofd en een stofkapje voor de mond verplicht. Carlijn Lahaye van Essent Milieu wijst op de opspringende plastic flessen die we kunnen zien door een kijkgat. Ze legt uit hoe de technologie werkt: "We hebben infrarood licht boven de lopende band met afval. Detectieapparatuur met de infraroodscanner zendt een lichtstraal uit naar de lopende band. Het licht weerkaatst en de apparatuur

herkent zo de diverse soorten kunststoffen. Aan het einde van de lopende band zitten blaasmondjes. Als een bepaalde soort kunststof wordt herkend, blaast een korte, krachtige luchtstoot binnen een fractie van een seconde de plastic fles weg naar een sorteerbak. Via de sorteerbak gaat het plastic naar een balenpers. In een aparte stroom scheiden we folies af. Dat zijn bijvoorbeeld de plastic draagtasjes en de overige folieverpakkingen. Het gebeurt via een soort grijphandjes, waarvan de officiële naam filmgrabber is."

Plastic afval: een groot probleem

De Kunststofarchipel, ook wel de plastic soep genoemd, is een gebied vol afval in het noorden van de Grote Oceaan. De soep bestaat uit enorme hoeveelheden plastic die door de verschillende zeestromingen op deze plek bijeen zijn gedreven. Dagelijks komt er plastic bij. Fotograaf Chris Jordan fotografeerde de overblijfselen van jonge albatrossen in de regio. Jaarlijks sterven er tienduizenden aan het eten van plastic.

proeven mee te doen. De nascheiding is een in Duitsland gangbare technologie bij het sorteren van kunststof materialen. Essent Milieu zet deze bewezen techniek in voor het nascheiden van kunststoffen uit huisvuil. De proeven zijn eerder dit jaar afgesloten en de nascheiding is nu een onderdeel van het productieproces. “We hebben het bewijs geleverd dat het technisch kan, we zijn nu nog bezig de installatie verder te optimaliseren,” legt Lahaye uit. Vijf gemeenten in het samenwerkingsverband Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG) en zestien individuele Groningse gemeenten, samen goed voor 72 procent van de bevolking van deze provincie, hebben ervoor gekozen zich aan te sluiten bij de nascheidingsinstallatie van Essent Milieu. Voor de burger verandert er dus niets; geen aparte afvalbak of zak voor plastic afval in huis of geloop naar een aparte container in dorp of stad. Behalve Groningen heeft in Nederland alleen Omrin in Oudehaske een nascheidingsinstallatie. Nascheiding heeft een belangrijk voordeel voor het milieu ten opzichte van bronscheiding: er zijn geen extra vrachtransporten nodig zijn om de gescheiden aangeboden kunststoffen af te voeren.

“Als de afzet van deze producten stagneert, komt er niets van hergebruik terecht”

“De proeven hebben aangetoond dat met nascheiden een grotere hoeveelheid recyclebare kunststoffen kan worden teruggewonnen dan tot nu toe bij broninzameling het geval is. Bij inzameling aan de bron gaat het om de doelstelling dat jaarlijks zo’n zeven kilo plastic per inwoner geschikt is voor hergebruik. Wij hebben hier bij de nascheiding als doel om jaarlijks tien kilo terug te winnen voor hergebruik,” stelt Lahaye. Dat is overigens minder dan wat de inwoners van genoemde gemeenten Grootegast, Leek en Marum jaarlijks inzamelen. Scheiding aan de bron en vooral statiegeld zijn dus het beste, maar dan moet wel iedereen meewerken. Overigens: niet alle kunststof verpakkingen zijn geschikt voor hergebruik. Neem de pakken melk of frisdrank. Sinds een tijd hebben die schenkdoppen van de kunststof PE, hetzelfde materiaal als aan de binnenkant van de pakken wordt gebruikt om er voor te zorgen dat de verpakking lekdicht is. De buitenkant van de verpakking bestaat uit karton.

Verpakkingen die bestaan uit een combinatie van kunststof met bijvoorbeeld karton zijn minder geschikt voor hergebruik. Die verpakkingen worden in Groningen dan ook niet afgescheiden, maar gaan naar de vuilverbranding. Dirrix legt uit wat er met de kunststoffen gebeurt die ze wel hebben afgescheiden: “Dit gaat onder meer naar de firma Plastinum in Emmen. Daar is een nieuwe techniek ontwikkeld, die het mogelijk maakt van de mix aan kunststoffen één nieuw soort kunststofkorrel te maken ondanks de verschillende eigenschappen van die stoffen. Uit die kunststofbrei, dat granulaat, maken ze diverse nieuwe producten zoals emmers, fleecedekking, speelgoed, dashboard van auto’s, tennisballen of mobiele telefoontjes.” “Dat is mooi”, zegt Visscher, “en gegeven het Rijksbeleid is nascheiding het beste wat we in Groningen kunnen doen. Maar wat als de afzet van deze producten stagneert? Ik vrees dat het plastic dan alsnog naar de afvalverbranding gaat en dat er op die manier niets van hergebruik terecht komt.”

Tekst Herman Damveld
Foto Chris Jordan

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“De wetenschap voelde echt als een ivoren toren”

De 42-jarige Anne-Marie Mineur uit De Bilt begon haar carrière in de wetenschap. Als taaltechnologe maakte ze informatie toegankelijk via de computer. Inmiddels is Anne-Marie overgestapt naar de politiek en werkt ze voor de SP-fractie in de Utrechtse Provinciale Staten.

Waarom stapte je over naar de politiek?

“De wetenschap voelde echt als een ivoren toren, ik miste het contact met de mensen waar het om gaat. Nu probeer ik hun spreekbuis te zijn als gemeenteraadslid en afdelingsvoorzitter.”

Wat zijn je ambities in de politiek?

“Voorlopig richt ik me op de gemeenteraadsverkiezingen. Dan moeten we het opgebouwde vertrouwen omzetten in stemmen.”

Hoe lang ben je al SP-lid?

“Sinds april 2003.”

Wat was jouw SP-moment?

“Toen in Bilthoven de sloop van een atoombunker met explosieven levensgevaarlijk uit de hand was gelopen, heb ik echt het verhaal van de geschrokken bewoners onder de aandacht gebracht. De hele

raad was boos op me omdat ik de wethouder ter verantwoording riep, maar de publieke tribune stond achter me.”

Wat haalt de kapitalist in je naar boven?

“Ik zit altijd en overal met mijn laptop te werken. Als die stuk is, wil ik meteen een nieuwe en dan heb ik daar ook best wat geld voor over.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“De woongroep waar ik nu woon, een oude villa uit zestien-zoveel met een groot landgoed eromheen. Door de woningnood in De Bilt ben ik puur toevallig op deze prachtige plek terecht gekomen.”

ZIEN

Darwins strijd

Geloof het of niet, maar het heeft er lang naar uitgezien dat deze film over het leven en werk van Charles Darwin niet in de Verenigde Staten uit zou komen. Te controversieel, oordeelden de yanks aanvankelijk. De evolutietheorie jaagt kennelijk nog steeds heel wat religieuze Amerikanen op de kast en alleen al dat gegeven maakt *Creation* de moeite van het bekijken waard. De film gaat over de innerlijke, sociale en familiale strijd die Darwin leverde om zijn beroemde werk *On the Origin of Species* te voltooien. Dat boek kwam in 1859 uit en de controverse erover leeft honderdvijftig jaar later blijkbaar onverminderd voort. Tenminste in de VS. (Rob Janssen)

Creation
Nu in de bioscoop

BELEVEN

Planet Earth

Groots, adembenemend, schitterend. Dat kan gezegd worden over deze natuurdocumentaire-serie van de BBC. "De definitieve blik op de diversiteit van onze planeet", zeggen de makers. De meest uiteenlopende dieren, in de meest afgelegen streken, worden op betoverende wijze in beeld gebracht en van commentaar voorzien van David Attenborough. Ook de moeite: de ondersteunende muziek van componist George Fenton, uitgevoerd door het BBC Concert Orchestra. Verkrijgbaar als 6-delige DVD-box. (Rob Janssen)

Planet Earth
Verkrijgbaar op dvd

ZIEN

De wanhoop nabij

Anorexia nervosa is voor veel mensen een onbegrijpelijke ziekte. Waarom blijf je voedsel weigeren als je letterlijk omvalt van de honger? Journalist Jessica Villerius heeft de ziekte zelf gehad en wist het vertrouwen te winnen van negen meisjes met anorexia. Haar documentaire 'Vel over probleem' gaf een nietsverhullend beeld van hun leven en leidde tot veel discussie, ook in de Tweede Kamer. Inmiddels heeft Villerius een vervolg gemaakt, waarin ze kijkt hoe het nu gaat met de negen meisjes. Met acht van hen gaat het ronduit slecht, volgens Villerius door falende hulpverlening. (Jola van Dijk)

Vel over probleem II
Veloverprobleem.kro.nl

ZIEN

Niemand's land

Door Sjaak van der Velden

Van Dam is een bekende Nederlander. De man die ooit begon met peilingen op de dag van de verkiezingen, de man die velen nog kennen als de Ombudsman, de man die voor de PvdA minister van volkshuisvesting was, maar ook de man die nog niet zo lang geleden een veel bekeken discussieprogramma leidde op tv. Kortom, een getalenteerde duizendpoot. Hij schreef dit boek om inzicht te krijgen in de uitholling van het Nederlandse sociale stelsel. Uitgehouden door CDA en VVD, maar met de medewerking van Van Dams eigen sociaal-democratische partij die in 1994 de ideologische banden met het socialisme symbolisch doorsneed. In *Niemand's land* noemt de schrijver deze totale ontmanteling 'een breuk in de beschaving'. Hij geeft aan de hand van zijn

persoonlijke geschiedenis aan hoe de eeuwenlange groei naar een socialere samenleving is onderbroken door de gedachte dat de markt alle maatschappelijke problemen zou oplossen. Van Dam relateert op overtuigende en heldere wijze een aantal van de rechtse stokpaardjes, zonder te vervallen in simplisme. Hij betoogt bijvoorbeeld dat de oplossing van criminaliteit niet alleen kan worden gevonden in uitbreiding van de welzijnsvoorzieningen. De groei van de criminaliteit in de jaren zeventig viel immers samen met een ongekeerde uitbreiding van die voorzieningen. We mogen volgens de schrijver niet vergeten dat de bevolkingsopbouw (veel jongeren, migratie en echtscheidingen) grote invloed heeft op criminaliteit. Dergelijke redeneringen maken het boek een aanrader voor mensen die veel

betreden paden willen vermijden en bereid zijn om onbevange na te denken.

Marcel van Dam, *Niemand's land*.
Biografie van een ideaal.
Uitg. De Bezige Bij

Marcel van Dam

Naar aanleiding van het interview met Marcel van Dam heb ik twee opmerkingen. Ten eerste denk ik dat het huidige kabinet hartstikke blij is met het cynisme dat Van Dam signaleert. Cynische mensen voeren geen actie, komen niet in opstand, willen de situatie niet veranderen, maar ondergaan hem gelaten. Het zou interessant zijn te horen of Van Dam denkt dat dit cynisme bewust opgewekt is. Misschien dat hij hier nog eens wat meer over kan zeggen. Mijn tweede opmerking betreft de constatering dat zo'n vijftien procent van de bevolking een geweldige achterstand opgelopen heeft. Er is wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de verdeling tussen arm en rijk en wat bleek? Als je niet actief ingrijpt, wordt het verschil groter. Waarschijnlijk omdat je met geld geld maakt. Als je streeft naar een klein(er) verschil, dan zul je daar dus voortdurend aan moeten werken. Verslapt je aandacht even, dan wordt het verschil meteen weer groter.

Martin van Raay, Culemborg

Onderwijs

Recent ontving ik van de SP het boekje 'De leraar aan het woord'. Zeer lezenswaardig en veel herkenning. Uit een uitgebreid onderzoek onder duizenden leerkrachten blijkt dat de afstand tussen management en werkvloer als belangrijkste klacht in het onderwijs wordt ervaren! Ik heb dit jaar, door falend management van mijn directeur, ervaren wat het is om niet meer welkom te zijn op mijn geliefde werkplek. Ook weet ik nu wat het is om op een schandalige manier behandeld te worden door het hoofd personeelszaken van het schoolbestuur! We proberen in het onderwijs de kinderen iedere dag waarden en normen bij te brengen, maar de "bovenlaag" neemt het niet zo nauw met die waarden en normen!

P.G., Mook

ING leeft met u mee

ING-kanten voor wie het gebruik van de pinpas riskant is, kunnen een ontheffing aanvragen. Een blinde klant had zo'n pasje. Geregeld kwam hij geld opnemen bij de

SP-mobiel

Hiermee wil ik op de Nederlandse wegen de SP landelijk wat extra promoten!

Ronald Broeren, Tholen

balie, vaak met zijn zoontje van twaalf voor wie hij als alleenstaande vader de zorg heeft. Op een kwade dag ontdekte hij bij toeval dat er van zijn rekening steeds bedragen werden afgeschreven. Hij deed daarvan aangifte. De politie nam contact op met het desbetreffende postkantoor. Maar o schrik, de camerabeelden toonden aan dat het zijn eigen zoontje was, dat buiten zijn medeweten met zijn ontheffing de bedragen bij de balie had opgenomen. Omdat het geld inmiddels was uitgegeven, stelde de vader de toenmalige postbank aansprakelijk voor de schade. Immers, bij gebruik van de ontheffing is legitimatie verplicht, maar steeds hadden de baliemedewerkers verzuimd alarm te slaan of hem te informeren. Lang werd hij met een kluitje in het riet gestuurd. Na drie jaar touwtrekken werd de klacht weliswaar gegrond verklaard, maar dat leverde hem per saldo niets op: ING zou de schade immers toch weer verhalen op zijn kind, waarvoor hij als vader aansprakelijk was. De blinde ING-klant moet rondkomen van een minimumsalaris; een vette bonus is voor eerzame burgers als hij niet weggelegd. Zou het de ING niet gesierd hebben wanneer in deze zaak wel clementie was betoond?

Truus Jonker, Nijkerk

Opslag CO2

Hanneke Kres uit Barendrecht is bezorgd over de CO2-opslag in haar woonplaats

(Prikbord in Tribune december 2009). Ik stel voor dat we gaan investeren in duurzame energie, zoals zon en wind, in plaats van energie uit fossiele brandstoffen. Shell hoeft dan geen olie meer uit de grond te halen en CO2 in de grond te stoppen.

J.W. van Leenhoff, Leiden

AOW-villa

Zie hier onze actiefoto.

Bert en Caroline ten Hoorn, Nieuw Balinge

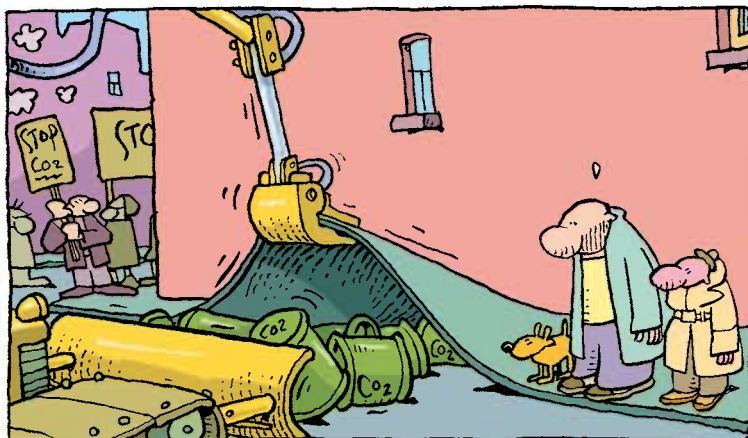
Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

De boot in

Op 15 februari is het dan zover: de ss Rotterdam legt eindelijk de loopplank uit. Inwoners van de Rotterdamse wijk Katendrecht, waar het schip aangemeerd ligt, mochten de ss Rotterdam deze maand al bezichtigen. Zij konden de oude glorie van de Holland Amerika Lijn proeven, want het 220 meter lange cruiseschip is hersteld in de originele staat van de jaren vijftig. Prachtig natuurlijk, zo'n stukje historie. Maar al dat moois heeft zijn prijs: 240 miljoen euro om precies te zijn. Dat bedrag is woningcorporatie Woonbron uiteindelijk kwijt aan de ss Rotterdam. Woningcorporatie? Jawel! Woonbron redeneerde namelijk dat het schip als hotel, theater en congressaccommodatie gebruikt kon worden en dat zou dan een impuls voor Katendrecht moeten betekenen. 20 miljoen euro werd begroot, maar dat bedrag vertwaalfvoudigde(!). Voor dat risico werd Woonbron overigens al in 2005 gewaarschuwd. SP-Kamerlid Paulus Jansen kaartte de kwestie tot vervelens toe aan bij de ministers van volkshuisvesting Vogelaar en Van der Laan (beiden PvdA). Jansen berekende dat het grapje 1600 euro per Woonbron-huurder heeft gekost. En wij maar denken dat betaalbare woningen bouwen en onderhouden de kerntaak van een woningcorporatie is.

THEO DE BUURTCONGIERGE

JE BEDOELT DAT ER CO2 MET NANOCIPS ONDER ONZE WOONWIKEN WORDT GESTORT? OF ZOIETS...

DAAR WEEET IK NIETS VAN...

...DAAROM IS HET OOK EEN COMLOT!

WAAR HET VOLK DAN WEER TEGEN IN OPSTAND KOMT...

WAS DAT NOU EEN KLOKKENLUIDER...?

...OF HET WAS EEN ONDERDEEL VAN HET COMLOT...

DE OVERHEID WIL MEER UITSTOOT DAAR MOETEN WID DAN WEER TEGEN ZIJN...

...OF NIET OMDAT DE OVERHEID WEEET DAT WID WETEN DAT DE OVERHEID WEEET...

IK VINDE DIT GEEN LEUK COMLOT, ...VEEL TE INGEWIKKELD...

GELOOF IK

1 Actiemoeder in het Russisch parlement. (5)
8 Miss Temperatuur, Miss Neerslag en Miss Windsnelheid. (15)
9 Roken? In Engeland in het pak! (7)
11 De gevolgen van uw aandelen. (8)
12 Volgelingen van heilige koeien. (10)
14 Het uitstekende deel van de zalm. (6)
15 Intiem rumoer in de slaapkamer. (12)
18 'Je geld of je leven' is het bevel (kan ook met een girootje). (14)
20 Een hoop verliefdheid. (6)
21 Te bescheten? Dat is zonder smaak. (3)
23 Inwonend genezer. (8)
24 Uitbundig plezier is omkeerbaar. (3)

- 1 Geen slimme kerk. (3)
- 2 Toom u in. Maar niet al te goed. (5)
- 3 Raakschieten tijdens de ontmoeting. (7)
- 4 (geen) Surfvereniging, met ballen. (8)
- 5 Het meisje met de mandarijn. (10)
- 6 Ali Baba en zijn kornuiten maken er een zootje van. (11)
- 7 Dat krijg je ervan, als je brood met een mes te lijf gaat. (7)
- 10 Breek me de bek niet open! Te laat...bot doormidden. (12)
- 13 Roep om zomerse lekkernij (in Duitsland). (3)
- 16 Geglazuurd computerbericht. (5)
- 17 Baas in de keuken. (4)
- 19 Werkkleding lijkt algemeen gedragen te worden. (7)
- 22 Ontvreemde een veeverblijf. (4)

Opdracht: vul de achternamen in van de mensen (allen musici) van wie een citaat is weergegeven. Het citaat kan vertaald zijn. De rode verticale balk omhelst een bekende uitspraak uit de ‘pop’muziek (in het Engels). **Noot:** een verbindingsteken telt als een letter.

[illegible]

31

SP

www.sp.nl

“In een partij kun je een vuist maken”